

Studieordning

Den 4-årige uddannelse til
procesorienteret psykoterapeut

PUC – Psykoterapeutisk Uddannelsescenter

Oktober 2026

“The essence of working with another person is to be present as a living being. And that is lucky, because if we had to be smart, or good, or mature, or wise, then we would probably be in trouble. But, what matters is not that. What matters is to be a human being with another human being, to recognize the other person as another being in there.”

Eugene Gendlin

Ansvarlig for studieordning: Michaela Bursche

Indhold

Forord til studieordning.....	6
Formål med uddannelsen.....	6
Sammenhæng og integration af livsholdning, tilgang og metoder på PUC	8
Hvad kan uddannelsen bruges til?	10
Relevans for arbejdsmarkedet og samfundet	10
Teoretisk, metodisk og videnskabsteoretisk baggrund for uddannelsen	10
Fænomenologi.....	11
Fænomenologi i psykoterapi – forståelse på PUC.....	12
Forskning i egen praksis – fænomenologi som videnskabsteoretisk ståsted på PUC	13
Eksistentiel og humanistisk livsholdning	14
Procesorienteret psykologi.....	16
Oplevelsesorienteret psykoterapi	19
Neuroaffektiv psykoterapi og udviklingspsykologi.....	21
Det neuroaffektive perspektivs betydning for praksis af psykoterapi på PUC.....	21
Overordnede læringsmål.....	23
Læringsmål for den afsluttende skriftlige eksamen	25
Læringsmål for forskningsmoduler	26
DPFO-certificering og EQF-vurdering	27
Campusbeskrivelse	27
Optagelseskrav	28
Kvoteangivelse.....	28
Modenhed og motivation.....	29
Kendskab til procesorienteret psykoterapi	29
Medlemskab af Dansk Psykoterapeutforening	29
Studiemedlemskab af Dansk Psykoterapeutforening	29
Uddannelsens titel.....	30
Uddannelsens tidsforbrug	30
Fordeling af lektioner	30
Regler om merit.....	32
Dispensationer og orlov.....	32
Dispensation ved optag på kvote 2 og 3	33
Regler for orlov	33
Selvvalgt orlov	33

Pålagt orlov	33
Dispensation ved forlænget studietid	34
Optagelse, gennemførelse og afslutning af uddannelsen	34
Optagelsesprocedure	34
Indskrivning og studiestart	34
Afslutning af uddannelsen	34
Kontraktforhold	35
Tavshedspligt	35
Betalning af uddannelsen	35
Holddannelse, sammensætning, skift af hold, nye på hold og relationer på hold	36
Regler for fremmøde, deltagelse og fravær	36
Krav til aktiviteter under uddannelsesforløb	37
Holddeltagelse som læringsproces	37
Sommerkursus	38
Egenterapi	38
Arbejde med træningsklienter	39
Godkendelse til træningsklienter	39
Opstart med træningsklient	39
Den studerendes rolle og ansvar ved træningsterapi	40
Arbejde med eksamensklienter	40
Supervision	41
Niveauer af supervision	41
Krav til supervisor kompetencer	42
Årlig evaluering af uddannelsen	42
Uddannelsens gennemførelse og certifikat	43
Ophør på uddannelsen før tid og udmeldelse	43
Hvis PUC vurderer, at uddannelsen skal ophøre	43
Dokumentation ved ophør af uddannelsen	44
Kvalitetssikring	44
Ansvarsfordeling i kvalitetssikring	44
De studerendes perspektiv	45
Studierådets perspektiv	45
Undervisernes perspektiv	45
Studievejledningens perspektiv	45

Eksterne perspektiver	46
Ledelsens perspektiv - årlig erfaringsindsamling og udvikling	46
Årshjul for kvalitetssikring	47
Uddannelsens indhold og tilrettelæggelse	47
Uddannelsens opbygning	47
Grunduddannelsen	47
Overbygningsuddannelsen	48
Oversigt over uddannelsen	49
Forskningsmoduler	50
Undervisningsmetoder	50
Proces- og oplevelsesorienteret og fænomenologisk undervisning	50
Teori gennem erfaring og undersøgelse	51
Oplæg og formidling	51
Det personlige, relationelle og verdensmæssige perspektiv	51
Den studerendes deltagelse	51
Holdet som læringsfællesskab	52
Brug af onlineundervisning	52
Omfang af litteratur	53
Regler om krav om læsning af tekster på fremmedsprog	53
Kommunikation om psykoterapeutuddannelsen	53
Studieråd og studierådsrepræsentant	54
Studierådets opgaver	54
Ansvar som studierådsrepræsentant	55
Eksamensregler	55
Indstilling til eksaminer	55
Oversigt over eksaminer og prøver	56
Prøver ved biografier på grunduddannelsen	56
Skriftlig eksamen efter 3. år	57
Afsluttende eksamen	57
Generelt om eksaminer og prøver	58
Klage over eksaminer og prøver	58
Sygdom ved eksaminer og prøver	59
Genindstilling til eksaminer og prøver	59
Genindstilling til den afsluttende eksamen	59

Bedømmelse og censurering	60
Procedure for støtte til studerende med funktionsnedsættelse	60
Regler for skriftlige opgaver, herunder den afsluttende opgave	62
Aflevering og formalia	62
Kilder og faglighed	63
Retningslinjer for brug af AI.....	63
Censortilhørsforhold.....	63
Eksamensbevisets kompetenceprofil	64
Øvrige forhold.....	67
Etikregler	67
Konflikthåndtering.....	68
Konflikter mellem studerende.....	68
Konflikter mellem studerende og undervisere.....	68
Konflikter mellem studerende og ledelsen	68
Konflikter mellem undervisere og ledelse.....	68
Konflikter i ledelsen	69
Kritik som del af processen.....	69
Generel klageprocedure	69
Mistet, aflyst eller ændret undervisning	69
Undervisningstidspunkter	70
Semesterplaner	70
PUC's interne drev.....	70
Studievejledning	70
Liste over terapeuter til egenterapi	71
Datahåndtering.....	71
Ejerforhold.....	71
Organisationsdiagram	72
Henvisning til yderligere information.....	72
Ikrafttrædelse og overgangsregler	72
Ændringer til studieordning.....	72

Forord til studieordning

Denne studieordning er PUC's overordnede rammebeskrivelse for den 4-årige uddannelse i procesorienteret psykoterapi. Studieordningen skal give den studerende, ansøgere, undervisere og andre interesserede et samlet overblik over uddannelsens rammer, vilkår, faglige grundlag, opbygning, indhold, progression og krav.

Studieordningen lever op til krav til certificering af uddannelser igennem Dansk Psykoterapeutforening.

PUC ønsker allerede inden studiestart at være tydelig om, hvad det grundlæggende vil sige at begynde på uddannelse til psykoterapeut på PUC. Psykoterapeutuddannelsen er både teoretisk og praksisorienteret og indebærer en høj grad af personlig udviklingsproces. Den studerende arbejder derfor løbende med sig selv, egen historie, egne mønstre, egne ressourcer og sin måde at være i relation på.

Helt overordnet om uddannelsen kan man sige at:

- Uddannelsen kræver motivation, engagement og aktiv deltagelse.
- Uddannelsen foregår både individuelt og i gruppesammenhæng og i samspil med professionelle undervisere, terapeuter, supervisorer og medstuderende.
- Uddannelsen er en efteruddannelse og forudsætter relevant forudgående uddannelse og arbejdsmæssige/mellemmenneskelige erfaringer efter de til enhver tid gældende adgangskrav.
- Uddannelsen repræsenterer PUC's egen procesorienterede psykoterapeutiske tilgang og integrerer fænomenologi, en eksistentiel og humanistisk livsholdning samt procesorienteret psykologi, oplevelsesorienteret psykoterapi og neuroaffektiv psykoterapi.
- Uddannelsen indeholder videnskabsteori, forskningsmetoder og forskning i egen praksis.

At være studerende på PUC indebærer således ikke alene at lære om psykoterapi. Det indebærer at øve sig i at være psykoterapeut. Det betyder at kunne undersøge sig selv, møde andre, tåle usikkerhed, tage ansvar, modtage feedback og gradvist udvikle en faglig praksis, hvor teori, metode og menneskelig kontakt hænger sammen.

Formål med uddannelsen

På PUC uddanner vi procesorienterede psykoterapeuter.

Uddannelsen bygger på en grundlæggende forståelse af, at mennesket ikke kan reduceres til sin historie, sine symptomer, en diagnose eller en bestemt teori. Mennesket er et levende, relationelt og meningsskabende væsen, og psykoterapi må derfor tage udgangspunkt i det menneske, der faktisk sidder i rummet – med sin egen livsverden, sine erfaringer, sin krop, sine følelser, sine relationer og sin måde at være i verden på.

Vi ønsker at uddanne psykoterapeuter, som både kan være til stede i mødet med et andet menneske og undersøge det, der sker, uden for hurtigt at gøre oplevelsen til en forklaring. Derfor er den fænomenologiske tilgang et grundlæggende videnskabsteoretisk ståsted og en arbejdsmetode på PUC. Den studerende lærer at være nysgerrig på, hvordan livet faktisk fremtræder og opleves for klienten og sig selv, og at lade det, der viser sig i processen, være udgangspunkt for det videre terapeutiske arbejde.

Samtidig hviler uddannelsen på en eksistentiel og humanistisk livsholdning, hvor frihed, ansvar, kærlighed, autenticitet, mening og menneskets forhold til livet som helhed står centralt. Vi ser ikke mennesket som et

problem, der skal løses, men ser at den enkelte indeholder mulighed for dybere kontakt med sig selv, med andre og med livet.

Det betyder også, at psykoterapi på PUC ikke først og fremmest forstås som en proces med at forklare mennesker, men i langt overvejende grad som et arbejde med væren, mening, relation og nærvær.

Det særlige og unikke ved PUC's uddannelse ligger i samspillet mellem fænomenologi, en eksistentiel og humanistisk livsholdning og tre psykoterapeutiske perspektiver: procesorienteret psykologi, oplevelsesorienteret psykoterapi og neuroaffektiv psykoterapi.

Perspektiverne står ikke som adskilte metoder, der blot læres ved siden af hinanden. De supplerer hinanden og giver tilsammen forskellige måder at forstå og arbejde med det, der opstår i den terapeutiske proces.

Procesorienteret psykologi bidrager med opmærksomhed på processen og det, der spontant viser sig i udkanten af vores bevidsthed. Den oplevelsesorienterede psykoterapi understreger mødet, relationen, autenticiteten, accepten og empatien. Den neuroaffektive psykoterapi bidrager med forståelse af kroppens, følelsernes og de kognitive processers indbyrdes sammenhæng og med blik for regulering, co-regulering, tilknytning og den nærmeste udviklingszone.

Det betyder, at den studerende gennem uddannelsen gradvist lærer at kunne bevæge sig mellem forskellige perspektiver uden at miste kontakten til det menneske og den proces, der er i centrum.

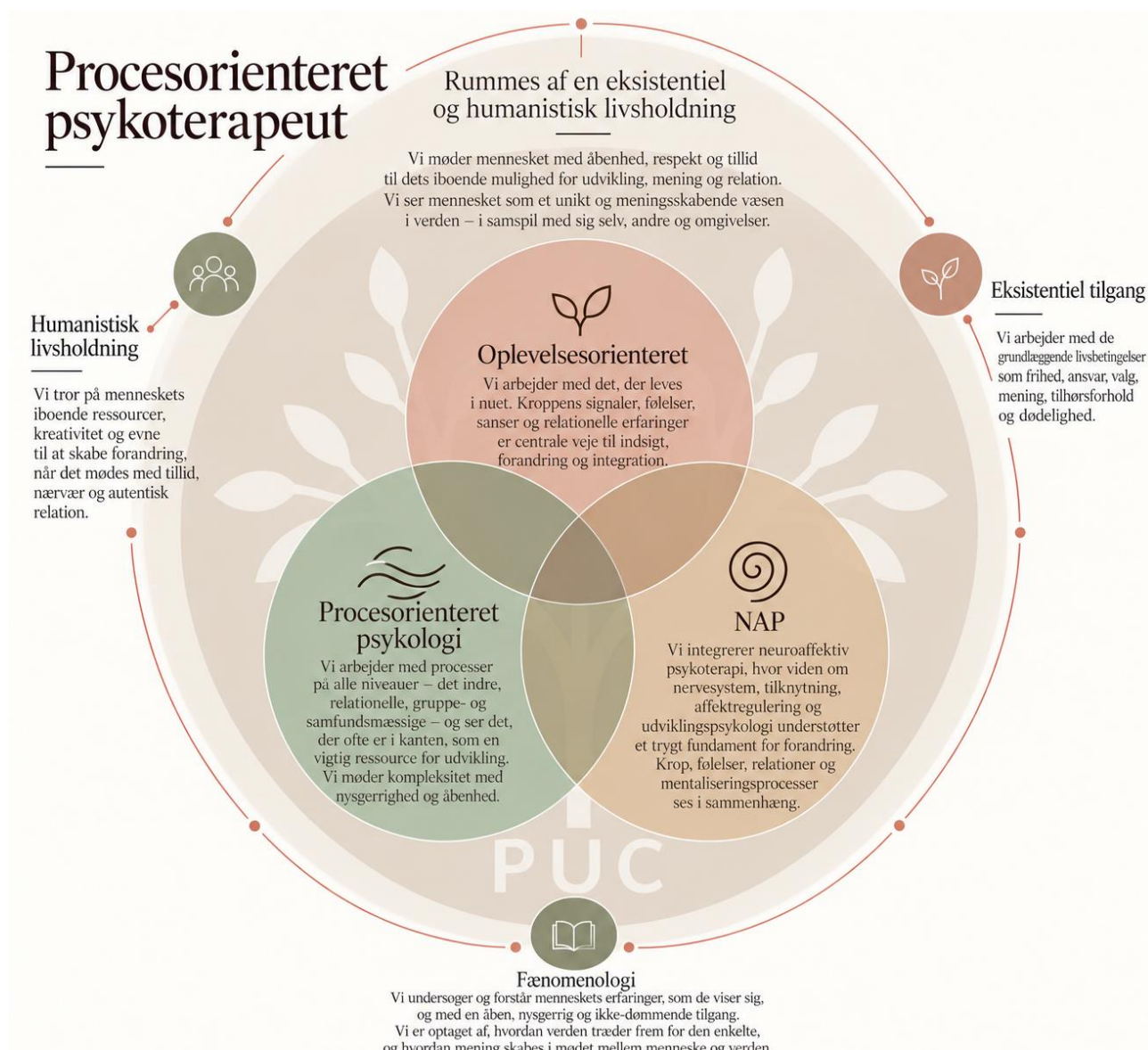
Formålet med PUC's 4-årige uddannelse er således at uddanne procesorienterede psykoterapeuter, der selvstændigt og ansvarligt kan varetage psykoterapeutiske processer og samtidig kan forholde sig reflekteret til egen faglighed, egne begrænsninger, etiske aspekter og den fortsatte udvikling af praksis.

Uddannelsens formål er yderligere at give den studerende en grundig psykoterapeutisk faglighed, hvor viden, færdigheder og kompetencer udvikles gennem en sammenhængende bevægelse mellem personlig udvikling, teori, relationsbaseret oplevelse, terapeutisk træning, klinisk praksis, supervision, forskning og refleksion.

Uddannelsens relevans for arbejdsmarkedet ligger i, at den uddanner til selvstændig psykoterapeutisk praksis og til psykoterapeutiske funktioner i ansættelsesforhold, hvor psykoterapeutiske kompetencer indgår. Den studerende uddannes samtidig til at kunne indgå ansvarligt i tværfaglige sammenhænge og til at kende grænserne for psykoterapeutisk arbejde. Yderligere uddannes den studerende til at indgå i faglige forskningsrelaterede sammenhænge hvor psykoterapeutiske perspektiver er et bærende element.

Uddannelsen er ikke konfessionel eller politisk baseret. Spirituelle eller politiske perspektiver kan indgå som en del af en klients livsverden og meningsskabelse og derfor som et relevant undersøgelsesområde i psykoterapi, men aldrig som en bestemt religiøs eller spirituel lære, som psykoterapeuten pålægger klienten.

Skitseret kan uddannelsens endemål som procesorienteret psykoterapeut se således ud:

Sammenhæng og integration af livsholdning, tilgang og metoder på PUC

En psykoterapeut uddannet fra PUC udøver psykoterapi hvor:

- klienten mødes som et unikt menneske og ikke som en diagnose, en teori eller igennem en forudindtaget holdning
- psykoterapeuten søger åbent, autentisk og ikke-dømmende at undersøge klientens livsverden, oplevelser og proces
- den terapeutiske relation anses som afgørende, da en tryk og autentisk kontakt, giver mulighed for at imødekomme og integrere det utrygge

- psykoterapeuten anskuer kropssansninger, følelser, tanker, relationelle mønstre, og spirituelle oplevelser som meningsbærende aspekter og derfor integreres disse naturligt i den psykoterapeutiske proces
- interventioner tilpasses klientens proces, nervesystem og nærmeste udviklingszone

Psykoterapi forstås som en procesorienteret og oplevelsesbaseret udfoldelse, hvor mennesket støttes i større kontakt med sig selv, med andre og med livet som helhed.

Den samlede tilgang til psykoterapi på PUC kan forstås som en integration af procesorienteret psykologi, oplevelsesorienteret psykoterapi og neuroaffektiv psykoterapi – rammet ind af fænomenologisk tilgang og hvilende på en eksistentiel og humanistisk livsholdning. Disse perspektiver supplerer og understøtter hinanden i en fælles forståelse af mennesket som et levende, relationelt og meningsskabende væsen, der ikke kan reduceres til teori, diagnose eller metode.

Det fænomenologiske ståsted danner grundlag for en måde at møde klienten på. Psykoterapeuten søger at møde klientens livsverden så åbent som muligt, uden på forhånd at reducere oplevelsen til bestemte forklaringer eller kategorier. Fokus er på hvordan livet fremtræder og opleves af klienten selv – kropsligt, følelsesmæssigt, relationelt og eksistentielt. Denne tilgang har mange ligheder med procesorienteret psykologi, hvor terapeuten ligeledes søger at følge det, der spontant viser sig i klientens proces, fremfor at styre processen ud fra fastlagte teorier eller mål. Dette er ligeledes udgangspunktet i oplevelsesorienteret psykoterapi, hvor mødet og relationen mellem terapeut og klient understreges som altafgørende, og hvor autenticitet, accept og empati er de bærende elementer. Endelig er oplevelsen ligeledes udgangspunktet i neuroaffektiv psykoterapi, der uddyber dette med en forståelse af, hvordan disse kan ses både autonomt (sansninger), limbisk (følelser) og præfrontalt (tanker) og dermed give terapeuten en nuanceret måde at afstemme interventioner på.

Den eksistentielle og humanistiske livsholdning indebærer fokus på frihed, ansvar, kærlighed og autenticitet og menneskets forhold til livet som helhed. Mennesket forstås som langt mere end sin historie, sine mønstre og sine symptomer. Psykoterapi bliver derfor ikke alene et arbejde med forklaring og indsigt, men langt overvejende et arbejde med væren, mening, relation og nærvær i livet her og nu.

Det oplevelsesorienterede perspektiv betyder endvidere, at terapien ikke alene foregår igennem refleksion og samtale, men igennem direkte oplevelse. Kroppen, sansningerne, emotionerne og det nonverbale felt bliver centrale indgange til forståelse og udvikling. Her understøtter den neuroaffektive psykoterapi og udviklingspsykologi arbejdet ved at skabe overblik over autonome, limbiske og præfrontale processer hos både klient og terapeut.

Den neuroaffektive psykoterapi bidrager yderligere med et fokus på regulering, mentalisering, mødeøjeblikke, tilknytningserfaringer og nærmeste udviklingszone. Dermed skabes en ramme for at forstå hvordan terapeutiske interventioner kan understøtte integration, modning og udvikling – både kropsligt, følelsesmæssigt og reflektivt.

Samlet set forstås psykoterapi på PUC som en procesorienteret, oplevelsesbaseret og relationel praksis, hvor mennesket mødes med åbenhed, empati og respekt for den enkeltes unikke oplevelse af livet. Fokus er på at understøtte menneskets mulighed for større kontakt med sig selv, med andre og med livet som helhed. Da processer er relation og opleves individuelt sammen i en fælles verden, må psykoterapi tage udgangspunkt i dette.

Derfor bliver man på PUC uddannet som procesorienteret psykoterapeut.

Hvad kan uddannelsen bruges til?

Uddannelsen retter sig mod mennesker, der ønsker at arbejde professionelt med psykoterapi og som ønsker en faglig, personlig og metodisk uddannelse, hvor psykoterapeutisk praksis, menneskesyn og refleksion udvikles sammen.

Den færdiguddannede psykoterapeut kan indgå i selvstændig psykoterapeutisk praksis og i relevante ansættelsesmæssige sammenhænge, hvor psykoterapeutiske kompetencer indgår.

Udover kompetencerne i det direkte terapeutiske arbejde, kan uddannelsen også bruges gavnligt i mange andre arbejdsmæssige forhold. Den større forståelse den studerende opnår af sine egne mønstre og kontaktformer, psykologiske mønstre generelt, samarbejdsdynamikker og samtaleteknik, vil være relevant i rigtig mange arbejdsforhold. Det være sig rollen som sygeplejerske, pædagog, psykolog, skolelærer, socialrådgiver, HR-medarbejder, ledere og andre lignende faggrupper, hvor det menneskelige aspekt står i forgrunden.

Relevans for arbejdsmarkedet og samfundet

På PUC ser vi psykoterapi som et fag, der udfolder sig i mødet mellem mennesker og derfor også har betydning i mange forskellige professionelle sammenhænge. Uddannelsen giver den studerende et fagligt grundlag for at arbejde med menneskers psykiske, relationelle og eksistentielle vanskeligheder samt med udvikling og forandring.

Psykoterapeuter bidrager allerede væsentligt til arbejdsmarkedet både i ansættelsesforhold og i privat praksis. Psykoterapeuter indgår således i både behandling og forebyggelse af en lang række psykiske og relationelle problemstillinger.

Uddannelsen på PUC giver den studerende den viden, de færdigheder og de kompetencer der skal til, for at kunne varetage psykoterapeutisk arbejde med professionel ansvarlighed og etisk årvågenhed.

Teoretisk, metodisk og videnskabsteoretisk baggrund for uddannelsen

European Association for Psychotherapy (EAP) definerer psykoterapi som "(...) en selvstændig, videnskabeligt funderet profession og klinisk praksis inden for det mentale sundhedsområde, der er rettet mod lindring af emotionel-psykologisk, psykosomatisk, relationel og adfærdsmæssig lidelse, herunder vanskeligheder der er vedvarende eller udviklingsmæssigt forankrede. Psykoterapi kan forstås som en dynamisk, helhedsorienteret, relationel og procesorienteret behandlingsform, der tager udgangspunkt i den terapeutiske relation og orienterer sig mod menneskets egne mål, værdier og livssammenhæng."

Denne definition er den helt overordnede ramme som uddannelsen til psykoterapeut på PUC tager sit udgangspunkt i. Definitionen kræver operationalisering der skaber grobund for en psykoterapeutisk praksis.

På PUC arbejder vi med tre overordnede og fællessammenhængende perspektiver på mennesket, på livet og derfor også på psykoterapi. Disse har både direkte og indirekte indflydelse på hvordan vi på PUC anskuer det gode liv, forstår autenticitet, samt psykoterapeutiske processer og etik.

Disse tre er:

- Fænomenologi som grundlæggende videnskabsteoretisk ståsted og arbejdsmetode
- Eksistentiel og humanistisk livsholdning
- Psykoterapeutisk metode og praksis igennem
 - Procesorienteret psykologi
 - Oplevelsesorienteret psykoterapi
 - Neuroaffektiv psykoterapi

Først og fremmest arbejder vi ud fra fænomenologi som videnskabsteoretisk ståsted og som grundlæggende psykoterapeutisk arbejdsmetode. Den fænomenologiske tilgang afspejler sig helt konkret i, at psykoterapeuten ikke er ekspert på klientens liv, men snarere er en ligeværdig medundersøger af et medmenneskes liv, dog i en asymmetrisk terapeutisk relation.

Den fænomenologiske tilgang som videnskabsteoretisk ståsted og metodisk tilgang, har mange ligheder med den eksistentielle og humanistiske livsholdning der karakteriserer PUCs uddannelse, menneskesyn og etik. Her menes grundlæggende værdier som frihed, ansvar og kærlighed – både rettet mod en selv, mod den anden og mod verden som helhed. Vi har altså ikke kun fokus på individet, men på individet i relation til sig selv, til andre og til verden. Livet er langt større end det enkelte menneske, hvorfor vi inddrager både kulturelle og spirituelle aspekter af livet i undervisningen.

Både den fænomenologiske tilgang og den eksistentielle livsholdning udleveres igennem Proces Work, oplevelsesorienteret psykoterapi og neuroaffektiv psykoterapi. Proces Work giver indsigt i hvordan mennesket må forstås som sammenhæng og som del af større helheder. Oplevelsesorienteret psykoterapi lægger vægt på nuet og mødet mellem klient og terapeut ud fra anerkendelse, autenticitet og empati. Neuroaffektiv psykoterapi giver os mulighed for med fænomenologisk metode og eksistentiel livsholdning, at udpege og vurdere interventioner i relation til den anden – på et både kropsligt, følelsesmæssigt og tankemæssigt niveau.

Herunder er disse perspektiver hver især uddybet, samt sammenhænge forklaret.

Fænomenologi

Fænomenologi er en filosofisk retning der har til formål at undersøge og forstå menneskets oplevelser og selve det levede liv. Den fænomenologiske tilgang er et videnskabsteoretisk ståsted hvor menneskets levede erfaringer og oplevelser beskrives, før disse fortolkes eller kategoriseres igennem teori. Således er fokus på hvordan fænomener fremtræder i bevidstheden, snarere end hvordan at vi kan kategorisere eller teoretisere om virkeligheden.

Dermed søger fænomenologien bag ved abstrakte begreber, bød ved teoretiske forforståelse, bag ved fortænkt kategorisering og ser på hvordan tingene og livet fremstår for os i vores direkte erfaring. Således går fænomenologi og eksistentiel livsholdning hånd i hånd, da også den eksistentielle holdning søger til væren og ikke forklaring.

Selvom mennesket lever i en hverdag hvor virkeligheden kan synes objektiv, så kan vi ikke kende denne objektive virkelighed og man kan også stille spørgsmål ved, om der eksisterer en objektiv virkelighed. Vores møde med verdenen omkring os og med andre mennesker, vil altid være påvirket af vores sanser, følelser, tanker og den komplekse og ubeskrivelige helhed af livet som vi befinder os i. Oplevelsen af livet er ikke kun sansninger, følelser, tanker, men langt mere og langt mere komplekst end dette og den samlede oplevelse er sandsynligvis større end de enkelte dele tilsammen. I fænomenologisk forstand indebærer dette, at vi ikke kan kende "genstanden i sig selv", men kun hvordan genstanden fremtræder i vores bevidsthed.

Således betinger mennesket og verdenen hinanden (Zahavi, 2018). Oplevelser, og dermed fænomener, i verdenen eksisterer dermed på den måde hvorpå de fremtræder for os og på den måde som vi tilskriver dem mening. Dette er unikt for hvert enkelt menneske og der vil altid være nuancer og dybder der kan udfoldes. Således er vores bevidsthed altid bevidsthed om noget og dermed i relation (Zahavi, 2018). Menneskets bevidsthed – det væren – er intentionelt og rækker ud mod verden. Mennesket og verden kan altså ikke adskilles. Dermed er bevidstheden intentionel og rækker ud mod verdenen. Virkeligheden set fra dette perspektiv vil altså altid være fortolket (Spinelli, 2005).

Den verden som vi tilskriver mening i vores hverdag kaldes livsverden i fænomenologien. Denne verden er ikke en neutral verden med neutrale genstande, men snarere en verden som vi konstant tilskriver mening og værdi (Zahavi, 2018). Det er denne livsverden som vi på en og samme tid kan være fælles om, men som er unik i sin individuelle udformning og meningstilskrivelse.

Mennesket møder kontinuerligt verden og hinanden igennem en krop og med kropslighed. Kroppen er altid nærværende og vi oplever på en og samme tid kroppen og igennem kroppen. Kroppen er ikke kun en objektiv størrelse, men er i høj grad en subjektiv oplevelse. At vi er i og har en krop, gør at vi kan handle i verden, samtidig med, at det er igennem kroppen at vi oplever verdenen. Derfor er kropslighed et helt centralt begreb i fænomenologi, da det så at sige er igennem kroppen, at fænomenerne viser sig.

At bevidstheden i fænomenologi forstås som intentionel indebærer, at bevidstheden altid-allerede er rettet mod noget. Således er mennesket altid-allerede i relation og kan ikke opleves eller begribes uden denne relation. Endvidere er empati et væsentligt begreb i fænomenologien, da vi igennem empati kan leve os ind i den andens verden og virkelighed. Mennesket er således ikke et lukket land, men er åben for andre, selvom vi aldrig vil kunne opleve og forstå helheden af den andens oplevelse.

Fænomenologi i psykoterapi – forståelse på PUC

Det fænomenologiske ståsted har stor betydning for hvordan man forstår bevidstheden, verdenen og mødet med andre mennesker. Derfor har det ligeledes stor betydning for hvordan den terapeutiske proces og arbejde anskues. I psykoterapi betyder dette, at fokus ligger på at forstå og arbejde med klientens oplevelser – ud fra klientens eget perspektiv. Vi må altså som psykoterapeuter forstå og møde klienten uden at reducere vedkommendes erfaringer og livsverden til en teori eller en diagnose (van Manen, 1994). I mødet med klienten søger psykoterapeuten at træde ind i klientens livsverden og være nysgerrig på de oplevelser, følelser, meningskabelser, værdier, kropsansninger, og sammenhængen mellem disse. Dette kan skabe dybere erkendelse, integration og mellemmenneskelige empathiske forbindelse (Husserl, 1913). Som en støtte i dette anvendes epoché (Husserl, 1913).

I psykoterapeutisk forstand anvendes epoché – der også benævnes parentesreglen – som en måde at parkere vanetænkning og egne overbevisninger, for at møde den anden så rent som muligt. Derfor er evnen til at lytte også central i den fænomenologiske metode, da psykoterapeuten må lytte opmærksomt og uden forudindtagede antagelser. Når det lykkes, så fremmer denne lytten en ikke-dømmende tilgang og et åbent møde (Smith et al., 2009). Fokus er på den subjektive oplevelse og teoretisk fortolkning lægges til side, for at møde den enkelte som og hvor den enkelte er (Yalom, 1998) Hermed skabes der igennem den fænomenologiske metode en mere holistisk behandling, hvor klientens egen oplevelse af helheden af vedkommendes liv er i centrum.

Helt konkret betyder dette for tilgang til psykoterapi på PUC at:

- vanetænkning parkeres for at møde klienten så rent som muligt

- fokus er på beskrivelse og fordybelse
- klienten mødes ligeværdigt i en asymmetrisk relation.
- psykoterapeut er ikke ekspert på klientens liv, men medundersøger af klientens liv.
- ikke-dømmende og åben lytten til klientens perspektiv, er en given selvfølge
- helheden medtænkes, så kropsansninger, følelser, tanker og spirituelle oplevelser integreres og reflekteres ligeværdigt. Helheden ansues større end delene tilsammen.

Forskning i egen praksis – fænomenologi som videnskabsteoretisk ståsted på PUC

Fænomenologi som videnskabsteoretisk retning beskæftiger sig med relationen mellem subjekt og objekt og hvordan dette udspiller sig i bevidsthed. Fokus på er dybden af den subjektive oplevelse og er derfor en kvalitativ metode (Zahavi, 2018). I modsætning til mere naturvidenskabelig tilgang, vil den fænomenologiske fokusere på dybden af den enkeltes oplevelse af et fænomen og ikke målbarhed eller teoretisk forklaring af samme fænomen. Altså vil fokus eksempelvis være på hvordan du oplever verden, dig selv og andre, når det sner, snarere end teoretisk forklaring på hvorfor det sner og opførelse af, hvor tit det sner.

Forskning i egen praksis ud fra et fænomenologisk ståsted ser på førstepersonsperspektiv og er åben for dyb kompleksitet, samtidig med, at generaliseringer undgås. Ved at bruge perspektiver på livsverden og dermed mennesket konkrete oplevede verden, kan fænomenologien i dybden afdække hvordan et fænomen erfares konkret, sanseligt, relationelt og socialt. Dermed tages der udgangspunkt i hvordan et fænomen viser sig, før der teoretiseres om det (Husserl, 1936). Derfor vil man ud fra en fænomenologisk tilgang beskrive fremfor at forklare og søge, at beskrive det givende fænomen så rigt og uddybende som muligt (Smith et al., 2009). I mange tilfælde betyder dette i praksis at forskeren bliver en medaktør og aktivt medvirkende i forskningsprocessen.

Kilder:

Husserl, Edmund. (1913). *Ideas Pertaining to a Pure Phenomenology and to a Phenomenological Philosophy*. Routledge.

Husserl, Edmund. (1936). *The crisis of European Sciences and Transcendental Phenomenology*.

van Manen, Max. (1994). *The Tact of Teaching: The Meaning of Pedagogical Thoughtfulness*. Routledge.

Smith, J. A., Flowers, P., & Larkin, M. (2009). *Interpretative Phenomenological Analysis: Theory, Method and Research*. Sage.

Spinelli, Ernesto. (2005). *The interpreted world – an introduction to phenomenological psychology*. Sage Publications Ltd.

Yalom, Irvin D. (1998). *Eksistentiel psykoterapi*. Hans Reitzels forlag. (Originalt værk udgivet 1980).

Zahavi, Dan. (2018). *Fænomenologi – en introduktion*. Samfundslitteratur.

Eksistentiel og humanistisk livsholdning

Mennesket er frit og kan skabe sit eget liv, ud fra de givne præmisser. Mennesket er ikke kun præget af opvæksten og mønstre fra fortiden og er ikke en funktion der kan sættes på formel (Gendlin, 1973). Snarere er mennesket frit og kan altid forholde sig til sig selv, til andre mennesker og til verden (Spinelli, 2007). Friheden er i sig selv ikke et valg, da vi ikke kan vælge om vi vil være frie. På samme måde er det med valget, da vi ikke kan lade være med at vælge, da fravalg også er et valg (Sartre, 2005). Fortiden, nutiden, tanker, følelser, kropssansninger, kan ikke alene definere totaliteten af et menneskes liv. Livet er langt større og langt mere kompliceret end dette, hvor sammenhænge og meningsskabelse altid er unik. Mennesket er eksistens og kan ikke formindskes til teori eller metode.

Der er ingen given udefrakommende mening med eksistensen. Vi er fri til at skabe mening og skabe retning i vores liv. Dog er frihed også relateret til bundethed. Mennesket er kastet ind i en verden hvor der ikke er en på forhånd givet mening, men hvor der er en bestemt historie, en bestemt kultur, en bestemt genetik og dermed også nogle bestemte sæt af muligheder (Heidegger, 2007).

Udover over at vi som mennesker bliver præget af relationen til vores forældre, til vores venner og til samfundet, så bliver vi i høj grad også præget af relationen til livet selv. Af grundlæggende eksistentielle vilkår der påvirker alle menneskers liv, hvoraf døden, mening og meningsløshed, frihed og bundethed, ensomhed og samhørighed, samt kærlighed, kan nævnes som eksempler på disse vilkår (Yalom, 1998).

Netop fordi vi er frie og samtidig bundet til os selv, til hinanden, til verden og til selve livet, er etik en helt central præmis for menneskets liv. Igennem vores frihed har vi netop ansvar for os selv, for hinanden, for verdenen og i sidste ende – for selve livet. Vi kan ikke afskrive dette ansvar uden at leve uautentisk og må vedblive at forholde os til os selv, til andre og til livet (Spinelli, 2007). At leve autentisk er at leve i overensstemmelse med egne værdier, ikke kun som en tænkt tanke, men som et sanset og følt virkelighed – hvor der ligeledes tages ansvar for den anden og for livet i sig selv. I sidste ende er det autentiske at svare direkte på væren (Spinelli, 2007).

Eksistens går forud for essens (Sartre, 2005) og mennesket er, før vi kan tale om hvad mennesket gør. Derfor er eksistentiel fokus mere på væren end på gøre. Mere optaget af, hvad det vil sige at opleve, at være mennesket, end at definere hvad mennesket er. Angst er derfor uundgåeligt i menneskets liv. Angst opstår blandt andet når vi erkender det uvisse, det usikre, døden, friheden og meningsløsheden. Når vi tillader os ikke at vide og stille os på rystende ben overfor eksistensens uendelige muligheder.

Eksistens foregår ikke i fortiden eller i fremtiden. Eksistens udspiller sig her og nu – i dette øjeblik. Og hvert øjeblik indeholder væren i sig selv. Derfor må vi rette vores fokus på det nuværende og ikke fortabe os i fortiden eller forsvinde i fremtiden. Samtidig binder fortiden og sammen med nutiden og sender tråde ud i fremtiden. Derfor må refleksion over fortiden og forhåbninger om fremtiden relateres til nuet. Fortiden er foranderlig, nutiden forunderlig og fremtiden en åbenhed. Hvad jeg oplever i nutiden, kan forandre min forståelse af fortiden, og åbne nye perspektiver på fremtiden.

Det har en gennemgående betydning for mødet med sig selv, med andre mennesker og med livet. Når vi ser bort fra definitioner og er til stede her og nu, så kan forundring, overraskelse, åbenhed og nærhed vise sig. Med andre ord, så møder jeg først virkelig et andet menneske, når jeg ikke bilder mig ind, at jeg allerede kender den anden til fulde. Mødet bliver først inderligt, når jeg tør for en stund at give slip på definitionen af den anden – og på definitionen af mig selv. Her kan et virkeligt møde opstå (Buber, 1971).

Den eksistentielle og humanistiske livsholdning som den udleveres på PUC kan defineres kort således at:

- mennesket er unikt og kan ikke reduceres til teori
- det enkelte menneske kan kun mødes og forstås ud fra vedkommendes egen oplevelse af sig selv og individuelle tilværelse
- mennesker er hver især ansvarlige for handlinger, vores valg og fravalg, samt at forholde os frit og åbent til livet
- det er afgørende for oplevelsen af livet at kunne være til stede her og nu

Kilder:

Buber, Martin. (1971). *I and Thou*. Simon and Schuster. (Originalt værk udgivet 1923).

Gendlin, Eugene T. (1973). *Experiential psychotherapy*. I Current psychotherapies.

Heidegger, Martin. (2007). *Væren og tid*. Klim. (Originalt værk udgivet 1927).

Spinelli, Ernesto. (2014). *Practising Existential Therapy – The Relational World*. Sage.

Yalom, Irvin D. (1998). *Eksistentiel psykoterapi*. Hans Reitzels forlag. (Originalt værk udgivet 1980).

Procesorienteret psykologi

Procesorienteret psykologi tager udgangspunkt i, at kimen til udvikling ligger i de symptomer, konflikter og drømme, der viser sig i mødet med livet, med andre og med en selv. Fra dette udgangspunkt forstås psykoterapi ikke som en metode til at reparere noget, der er gået i stykker - men som en udvikling henimod større bevidsthed om sig selv, om relationer og om livet i sin helhed. Det gælder både i arbejdet med psykiske tilstande, kropslige symptomer, relationer og eksistentielle kriser.

Den menneskelige udvikling og oplevelse er levende proces der kontinuerligt forsøger at komme til udtryk igennem kroppen, følelseslivet, tanker og relationer (Hauser et al., 2022). I psykoterapi er det centrale derfor ikke kun, hvad et menneske fortæller om sig selv, men i høj grad de små signaler, stemninger, kropslige impulser og drømmeagtige spor, der viser sig i hos den anden og i mødet med terapeuten. I processen bliver terapeuten ikke en ekspert, der analyserer udefra, men en medundersøger, som hjælper klienten med at opdage og udfolde det, der allerede er på vej og som viser sig i udkanten af bevidstheden.

Procesorienteret psykologi er således en tilgang, der bevæger sig mellem det personlige, det relationelle og det kollektive niveau (Hauser et al., 2022). Mennesket forstås ikke som et isoleret individ, men som del af større systemer og felter – en del af en helhed. Mennesket er således altid relation og derfor påvirker konflikter i for eksempel familien, arbejdslivet, samfundet eller livet som sådan, den enkeltes tilstand og kropslige oplevelse. I dette er der også et perspektiv på spiritualitet, da spiritualitet for mange er et meningsskabende tilhørsforhold til verden og universet og må derfor inddrages som en naturlig del af en terapeutisk proces. Ikke som et dogme eller bestemt retning – og slet ikke som terapeuten påståede bedreven – men som en nysgerrig ikke-dømmende undersøgelse og udvidelse af klientens egen oplevelse.

Et centralt begreb i procesorienteret psykologi er 'deep democracy'. Deep democracy handler om, at alle stemmer, følelser og perspektiver har betydning – også dem der normalt undertrykkes, ikke ønskes eller ikke kan komme frem i dagligdagen. I dette forstås også relationen til livet og til universet (Mindell, 2019). I psykoterapi betyder det, at terapeuten ikke kun følger de dele af klienten, der umiddelbart virker rationelle eller socialt acceptable, men også de sider, der er kaotiske, skamfulde, angstfulde eller modsætningsfyldte. Og alt det, der ikke umiddelbart giver mening eller som kun sporadisk viser sig. Alle dele inviteres ind, lyttes til, mærkes og integreres.

Denne tilgang kan skabe en oplevelse af større indre sammenhæng og større sammenhæng med livet. Når mennesket ikke længere behøver at afvise bestemte sider af sig selv, opstår der ofte mere livsenergi og vitalitet. Heling og modning forstås altså ikke som fravær af konflikt, men som evnen til at være i kontakt med flere dimensioner af sig selv samtidig og til at kunne rumme konflikt.

Procesorienteret psykologi bygger dermed på en forståelse af, at symptomer ikke nødvendigvis er fejl eller noget der skal fjernes. Det, der forstyrrer os, er ofte en invitation til udvikling og således en vej til dybere indsigt. Angst, uro, spændinger eller fastlåste mønstre kan ses som budskaber fra sider af os selv, der endnu ikke har fået plads i vores vågne bevidsthed. Når disse sider mødes med

opmærksomhed frem for modstand, kan der opstå ny oplevelse af mening og retning (Hauser et al., 2022).

Forbindelsen mellem drømme og krop har en særlig plads i procesorienteret psykologi. Forståelse er, at kroppen ofte 'drømmer' gennem symptomer, spændinger eller spontane bevægelser (Mindell, 1982). Kroppen bliver dermed et levende udtryk for vores bevidstheds dybere bevægelser og mønstre. I procesorienteret psykologi arbejder man derfor ikke kun med samtalen, men også med sansninger, bevægelser, åndedræt og andre nonverbale signaler. Disse ses som mulige veje ind til noget, der ønsker opmærksomhed. Når klienten nænsomt inviteres til at undersøge oplevelsen, kan der opstå ny kontakt til følelser, ressourcer eller erkendelser, som tidligere har været udenfor bevidstheden.

Procesorienteret psykologi forener psykologisk analyse og teori med fænomenologisk forståelse og eksistentiel livsholdning. Dette ses blandt andet ved at terapien ikke handler om at underlægge mennesket bestemte forklaringer eller diagnoser – endsige samfundsmæssige tendenser og diskurser - men om at følge den proces, der spontant udfolder sig. Det kræver en terapeutisk tilgang præget af nysgerrighed, ikke-dømmende holdning og fleksibilitet. Med andre ord, så må terapeuten turde blive i det uvisse med håb om og tro på, at meningen viser sig.

Derfor bliver relationen mellem klient og terapeut helt central. Procesorienteret psykologi lægger vægt på at de indre kvaliteter terapeuten møder klienten med, har stor betydning for udfaldet af terapien. Det kan være evnen til at forblive rolig midt i kaos, kunne rumme stærke følelser eller møde sårbarhed uden at ville kontrollere den eller skubbe den væk. Den terapeutiske metode er derfor snarere end måde at være til stede på, end en teknik. Dermed bliver evnen til at være til stede her og nu, i et nærværende ikke-dømmende møde, altafgørende for den psykoterapeutiske proces.

Ud fra denne forståelse ses virkeligheden ikke kun som det målbare og det synlige, men langt mere som subtile oplevelser, stemninger og fornemmelser. Psykoterapi bliver derfor ikke et arbejde med at udfolde fortiden og rationel forståelse heraf, men en undersøgelse af alle de muligheder og oplevelser, som hele tiden forsøger at tage form i menneskets liv og bevidsthed i nuet (Mindell, 2004).

Procesorienteret psykologi kan derfor forstås som en psykoterapeutisk praksis, der forsøger at lytte dybere. Ikke kun til ordene, men til hele menneskets proces – og hele menneskets proces i relation til væren. Til det liv, der endnu ikke helt har fundet sit sprog og som i processen kan finde en måde at udtrykkes på, som skaber dybere mening og værdi. På den måde bliver procesorienteret psykologi også en invitation til at forstå sig selv dybere og som en del af en større helhed.

Denne måde at arbejde på kræver en særlig form for opmærksomhed. Terapeuten lytter til indholdet af klientens fortælling, men i høj grad også til pauserne, kropssignalerne, stemmens rytme og de små spontane bevægelser, der opstår under samtalen (Mindell, 1982). Dette er en form for åben lytten, som kræver at psykoterapeuten tilsidesætter egne fortolkninger og er opmærksom med så meget af ens væsen som muligt.

Procesorienteret psykologi er derfor ikke en metode, der søger hurtige løsninger eller analytiske svar. Det er snarere en praksis i at lytte. Både som terapeut og som klient. Lytte til kroppen, til drømmene, til relationerne - til de subtile bevægelser i menneskets indre liv. Lytte til væren. Målet er ikke at tilpasse mennesket til bestemte normer, men at støtte kontakten til den dybere proces, som allerede forsøger at udfolde sig.

Procesorienteret psykologi som tilgang på PUC kan kort skitseres som at psykoterapeuten:

- møder klienten åbent og ikke-dømmende ved at følge det, der spontant viser sig i klientens oplevelse, relationer, drømme og kropslige signaler
- arbejder med symptomer, konflikter og følelsesmæssige tilstande som meningsskabende processer
- inddrager kroppen, emotionerne, relationen og det nonverbale felt som centrale dele af den terapeutiske proces
- støtter klienten i at udfolde og integrere sider af sig selv, som endnu ikke er fuldt bevidste, men som viser sig i udkanten af bevidstheden
- anvender den terapeutiske relation som et rum for nærvær, refleksion, regulering og udvikling af større kontakt til sig selv, andre og livet som helhed, hvor også spirituelle aspekter kan inddrages

Kilder:

Hauser, Reni et al. (2022). *Process-oriented psychotherapy*. Pantheon.

Mindell, Arnold (1982). *Dreambody: The Body's Role in Revealing the Self*. Deep Democracy Exchange.

Mindell, Arnold (2004). *The Quantum Mind and Healing: How to Listen and Respond to Your Body's Symptoms*. Hampton Roads Publishing Company.

Mindell, Arnold (2019). *The leaders 2nd training*. Gatekeeper Press.

Oplevelsesorienteret psykoterapi

Den oplevelsesorienterede psykoterapi tager udgangspunkt i menneskets umiddelbare oplevelse af livet. Fokus er på hvordan livet konkret mærkes, sanses og opleves i det enkelte menneske, og ikke på forklaring, analyse eller fortolkning. Således bliver psykoterapi ikke en metode til at korrigere eller tilpasse mennesket, men en mulighed for at skabe større kontakt til det levede liv, til kroppen, følelserne, relationerne og den måde mennesket er til stede i verden på.

Den oplevelsesorienterede tilgang har rødder i den humanistiske, eksistentielle og fænomenologiske tradition og er blandt andet udviklet af Carl Rogers, Eugene Gendlin og Walter Kempler. Fælles for disse er forståelsen af, at mennesket ikke alene kan forstås gennem teori eller diagnose. Mennesket må mødes i sin oplevelse og i den konkrete livsverden, som udfolder sig, og viser sig - her og nu.

I oplevelsesorienteret psykoterapi lægges der vægt på autenticitet, accept og empati som kernebetingelser for den terapeutiske relation og som afgørende for udvikling og forandring (Rogers, 1957). Psykoterapeuten er derfor ikke ekspert på klientens liv, men møder klienten åbent, nærværende og ikke-dømmende. Den terapeutiske relation bliver et rum, hvor klienten gradvist kan finde mod til at være mere ærligt til stede med sig selv, overfor sig selv og med terapeuten. Hermed er det terapeutiske rum og den terapeutiske relation en træning i evner og oplevelser, som kan overføres til livet udenfor terapien.

I oplevelsesorienteret psykoterapi forstås følelser, kropslige sansninger, tanker og relationer som tæt forbundet. Oplevelsen af livet er ikke opdelt i dele, men som en helhed, hvor kroppen, emotionerne og bevidsthed gensidigt påvirker hinanden. Gendlin beskriver dette gennem begrebet 'felt sense' (følt fornemmelse), som omhandler den kropsligt sansede helhedsoplevelse af en situation, et livstema eller simpelthen det at være (Gendlin, 1981). Kroppen forstås dermed som bærer af mening der kan udfoldes nænsomt i mødet med sig selv og med verdenen.

Når vi mister kontakten til egne følelser, behov eller kropslige oplevelser, kan der opstå psykisk smerte, fastlåsthed eller indre polarisering. Kempler beskriver, hvordan mennesket i sådanne situationer ofte mister den naturlige bevægelse og rytme mellem forskellige følelsesmæssige tilstande og måder at være i verden på (Kempler, 1983). Psykoterapi bliver derfor et arbejde med igen at skabe bevægelse og kontakt til disse dele af en selv.

Der arbejdes derfor ofte direkte med det, der viser sig i nuet. Det kan være følelser, kropslige udtryk, relationelle spændinger eller spontane reaktioner i mødet mellem klient og terapeut. Fokus er ikke alene på at forstå oplevelsen intellektuelt eller rationelt, men i højere grad på at mærke og udfolde den i et trygt terapeutisk rum. Når klienten får mulighed for at blive i kontakten med oplevelsen uden at skulle kontrollere eller forklare den væk, kan der opstå nye erkendelser og større selvforståelse.

Psykoterapi bliver dermed ikke alene et arbejde med problemer, men også et arbejde med kontakt på flere niveauer - til kroppen, til følelserne, til ens relationer og i sidste ende til livet og væren.

Målet er ikke at skabe et perfekt menneske, men at støtte mennesket i at være mere levende, mere nærværende og mere i kontakt med sig selv, verdenen og livet i sin helhed.

Den oplevelsesorienterede tilgang på PUC kan kort skitseres som at psykoterapeuten:

- møder klienten med accept, empati og autenticitet
- arbejder med klientens umiddelbare oplevelser i nuet
- støtte klienter i at få dybere kontakt til krop, følelser og relationer igennem erfaring og oplevelse i terapirummet
- hjælper klienten til at skabe sammenhæng i oplevelser med sig selv, med andre og med livet, så en dybere samklang med livet kan opnås

Kilder:

Gendlin, Eugene (1973). *Experiential psychotherapy*. I Current psychotherapies.

Gendlin, Eugene (1981). *Focusing*. Bantam Books.

Kempler, Walter (1983). *Oplevelsesorienteret psykoterapi*. Apostrof.

Rogers, C. R. (1957). *The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change*. Journal of Consulting Psychology.

Neuroaffektiv psykoterapi og udviklingspsykologi

Neuroaffektiv psykoterapi og udviklingspsykologi er en forståelse og metateori skabt af Susan Hart og Marianne Bentzen. Igennem det neuroaffektive perspektiv påpeges hvordan både præfrontale (rationelle), limbiske (følelsesmæssige) og autonome (sanselige) erfaringer og modning må inddrages i en samlet forståelse af menneskets psykologiske udvikling. Yderligere påpeges samspillet mellem disse tre og forståelse af, hvad der sker, når samspil ikke fungerer eller er reguleret (Hart, 2016).

Neuroaffektiv udviklingspsykologi bygger bro mellem tilknytningsteori, nyere hjerneforskning, teorier om responser i det autonome nervesystem og hvordan personlighedsmodning foregår i hierarkiske igennem autonome, limbiske og præfrontale responser der påvirker hinanden. Her inddrages både tilknytningens betydning, personlighedens udvikling og nervesystemets modning i et fælles overblik og sprog. Denne forståelsesmæssige opdeling af hjernen er inspireret af Paul MacLeans model af den treenige hjerne (MacLean, 1990).

Det påpeges, at mødeøjeblikke og følelsesmæssigt samspil er overordentlig væsentligt for personlighedsudvikling og for at den enkelte kan psykologisk modnes. Mødeøjeblikke er med til at regulere både kropsligt og følelsesmæssigt og til at integrere rationelt. I dette er nærmeste udviklingszone af bydende vigtighed, da mennesket udvikles bedst ved at få udfordringer og støtte i nærmeste udviklingszone. Således er mødeøjeblikke af overordentlig væsentlighed i en neuroaffektiv tilgang, da mødeøjeblikke er der, hvor udviklingen sker, og hvor nye mønstre kan skabes. Et mødeøjeblik er karakteriseret ved, at begge parter oplever et møde – der både er autentisk, nært og udviklende (Hart 2016). Et mødeøjeblik er ikke blot, at vi forstår, hvad hinanden mener, men at vi føler med hinanden. Altså at kunne møde den anden hvor vedkommende er – og at vi sammen kan mærke, at vi er fælles om det. Her er der også tale om synkronisering. Mødeøjeblikke er med til at skabe regulering både kropsligt og emotionelt.

Det neuroaffektive perspektivs betydning for praksis af psykoterapi på PUC

På PUC ligger den neuroaffektive tilgang og forståelse som et baggrundstæppe for overblik af de terapeutiske processer og interventioner. Her læner PUC sig op af de neuroaffektive kompasser som et landkort for menneskets udvikling. Hart og Bentzen har opdelt forståelsen af personlighedsmodningen i tre kompasser (Bentzen, 2014). Disse er det autonome kompas, det limbiske kompas og det præfrontale kompas. De neuroaffektive kompasser er relevante for alle livets aldre og spænder fra spædbarnet og de tidlige år (Bentzen, 2014), over teenagealderens modning og socialisering (Bentzen og Hart, 2017) til voksenlivet og alderdommens udviklingspotentialer (Bentzen og Hart, 2023).

Igennem de neuroaffektive kompasser opnår terapeuten en nuanceret mulighed for at forstå klientens udviklingszone og dermed hvilke interventioner der potentielt kunne være relevant. Samtidig åbner kompasserne for righoldig refleksion over terapeutisk arbejde, da de i den efterfølgende refleksive proces giver en ramme og struktur for, hvordan vi kan forså både klientens og terapeutens reaktioner. Heri er de non-verbale faktorer i psykoterapi vigtige, og der lægges vægt på kropslige og emotionelle reaktioner der kan ses hos klient og terapeut. Enhver relation og ethvert møde er langt mere komplekst end blot det sproglige, der ellers er komplekst nok. Der er mange processer involveret, der ikke er sproglige og som har betydning for relationens karakter. Derfor er disse elementer yderst relevante at have øje for i den terapeutiske relation og proces. Således må terapeuten have godt kendskab til egne responser og reaktioner både kropsligt og følelsesmæssigt, for at kunne møde klienten der, hvor klienten er i sin udvikling.

Desuden lægges vægt på mentalisering, der kan defineres som at tænke og føle klart, samt evnen til at kunne sætte sig ind i andre menneskers mentale tilstande. I den neuroaffektive tilgang understreges mentaliseringens kropsfunderede base i henholdsvis sansemotorik, emotion og kognition (jf. Bentzen og Hart 2017). Mentalisering er en særdeles vigtig kompetence, der kan udvikles livet igennem og som drejer sig om at kunne integrere oplevelser og forstå sig selv og andre. Mentalisering er en evne der er nødvendig at udvikle og vedligeholde i rollen som terapeut.

Nervesystemets udvikles igennem mild frustration. Derfor bliver indsigt i afstemning, fejlafstemning og genafstemning vigtig i den terapeutiske proces, da denne udvikler og udvider klientens ressourcer og resiliens i det autonome nervesystem. Den neuroaffektive trekant består af teoretisk forståelse, selvagens og metodik. Hermed menes at terapeuten skal besidde teoretiske forståelse af klientens situation, forståelse af egen indflydelse på processen og relevante metodiske interventionsmuligheder.

Den neuroaffektive tilgang på PUC kan kort skitseres som at psykoterapeuten:

- har øje for både præfrontale, limbiske og autonome processer. Både i sig selv og hos klienten
- er bevidst om vigtigheden af både co-regulering og selvregulering
- søger at skabe mulighed for mødeøjeblikke
- er opmærksom på afstemning, fejlafstemning og genafstemning i både præfrontale, limbiske og autonome processer
- vælger interventioner der er tilpasset klientens reelle modningsniveau og nærmeste udviklingszone, samt har øje for selvagens
- er medfølelsende og empatisk

Kilder:

Bentzen, Marianne. (2014) *Den neuroaffektive billedbog*. Hans Reitzels forlag.

Bentzen, Marianne og Hart, Susan. (2017) *Den neuroaffektive billedbog 2*. Hans Reitzels forlag.

Bentzen, Marianne og Hart, Susan. (2023) *Den neuroaffektive billedbog 3*. Hans Reitzels forlag.

Hart, Susan. (2016). *Neuroaffektiv udviklingspsykologi 1-3*. Hans Reitzels forlag.

MacLean, D. Paul. (1990) *The triune brain in evolution: Role in paleocerebral functions*. Springer.

Overordnede læringsmål

Uddannelsens samlede læringsudbytte er formuleret i overordnede læringsmål beskrevet i viden, færdigheder og kompetencer.

En færdiguddannet procesorienteret psykoterapeut uddannet fra PUC har opnået følgende læringsudbytte:

Viden Efter endt studie har den studerende opnået viden til at:	1. forklare eksistentiel og humanistisk tilgang til psykoterapi, samt den fænomenologiske metode relateret til dette, med blik for både muligheder og begrænsninger 2. forklare det teoretiske grundlag for procesorienteret psykologi, Neuroaffektiv psykoterapi og oplevelsesorienteret psykoterapi. Herunder forskellige og ligheder med hinanden og placering i psykoterapifeltet som helhed, både historisk og nuværende 3. forklare og forholde sig til præfrontale, limbiske og autonome processer i den menneskelige organisering, samt sammenhængen i disse, med blik på zonen for nærmeste udvikling 4. forklare og sammenligne forskningsbaserede psykologiske teorier indenfor personlighedsdannelse og udviklingspsykologi, med henvisning til betydningen for et eksistentielt og humanistisk perspektiv på psykoterapi 5. forholde sig til og kritisk vurdere psykoterapeutiske interventionsformer, med respekt og forståelse for forskellige klienttypers behov, livsgrundlag og kulturelle baggrund 6. forholde sig nuanceret til etiske aspekter af psykoterapeutisk praksis 7. reflektere over diagnostisk perspektiv på psykisk lidelse, samt oplevelsesorienteret psykoterapis forhold til dette, herunder begrænsninger og muligheder 8. med etisk refleksion, redegøre for og diskutere videnskabsteori, kvalitative og kvantitative forskningsmetoder relateret til psykoterapi, med fokus på forskning i egen praksis 9. forholde sig selvstændigt og reflekteret til egne ressourcer og udviklingspotentialer som psykoterapeut
---	--

Færdigheder Efter endt studie har den studerende	1. praktisere kontakt til en klient respektfuldt, anerkendende, nærværende og empatisk, ud fra et eksistentielt og humanistisk livssyn, afstemt til den konkrete
--	--

opnået færdigheder til at:	klient både verbalt og non-verbalt, med personlig autenticitet 2. etablere en terapeutisk alliance, samt løbende tilpasse mål og fokus i denne, i en refleksiv proces med klient 3. varetage den asymmetriske terapeutiske relation med ligeværd og etisk bevidsthed 4. udvælge og begrunde interventionsformer relateret til en konkret klients problemstilling, baseret på både præfrontale, limbiske og autonome informationer 5. inkludere perspektiver fra samfunds- og verdensrelaterede dynamikker der påvirker klienten 6. håndtere og evaluere komplekse psykoterapeutiske behandlingsforløb, herunder opstille og afprøve hypoteser og terapeutisk diagnostik i en uforudsigelige psykoterapeutisk situation 7. identificere og formulere specifikke forskningsorienterede problemstillinger, begrunde metodevalg, belyse etiske overvejelser og stillingtagen, samt indsamle og analysere data relateret til egen praksis som psykoterapeut 8. både selvstændigt og i samarbejde, evaluere og fortløbende udvikle egen praksis og rolle som psykoterapeut, med blik på både ressourcer og udviklingspotentialer 9. varetage god klinisk praksis både som privatpraktiserende psykoterapeut og/eller i et ansættelsesforhold, med forståelse for etiske retningslinjer, juridiske rammer og værdier for psykoterapi som fag
-----------------------------------	---

Kompetencer Efter endt studie har den studerende opnået kompetencer til at:	1. påtage sig terapeutisk lederskab med personlig autenticitet og etisk bevidsthed i terapeutiske relationer og i arbejdssituationer med bærende psykoterapeutiske aspekter, ud fra et eksistentielt og humanistisk livssyn 2. forvalte faglig viden og færdigheder i en konkret psykoterapeutisk praksis med etisk årvågenhed 3. selvstændigt planlægge, gennemføre og afslutte psykoterapeutiske behandlingsforløb, herunder løbende identificere, anvende, evaluere og justere relevante interventionsformer 4. formidle psykoterapeutisk faglighed til fagfæller, kollegaer og interessenter i psykoterapi
--	---

	5. selvstændigt og i samarbejde, udvikle relevante forskningsperspektiver på egen praksis som psykoterapeut
--	---

Læringsmål for den afsluttende skriftlige eksamen

Uddannelsen afsluttes med en skriftlig eksamen. Denne eksamens samlede læringsmål er følgende:

Viden Efter afsluttende skriftlige opgave har den studerende opnået viden til at:	1. forholde sig til praksisforskning i psykoterapi baseret på relevant og nyere international forskningslitteratur. 2. reflektere over videnskabsteoretiske perspektiver, forskningsmetoder og interventionsformer relateret til det selvvalgte forskningsspørgsmål. 3. begrundede valg og fravalg af forskningsmetoder i forbindelse med undersøgelsen af forskningsspørgsmålet. 4. forklare de anvendte psykoterapeutiske metoders teoretiske forankring og placering i det psykoterapeutiske felt. 5. forholde sig til etiske rammer for psykoterapeutisk praksisforskning, herunder principper for god faglig og etisk praksis inden for den relevante psykoterapeutiske metode.
---	--

Færdigheder Efter afsluttende skriftlige opgave har den studerende opnået færdigheder til at:	1. identificere og formulere forskningsrelevante problemstillinger fra egen psykoterapeutiske praksis. 2. formulere og vurdere et afgrænset, realiserbart og relevant forskningsspørgsmål som udgangspunkt for undersøgelse af egen praksis som psykoterapeut. 3. planlægge, gennemføre og analysere en undersøgelse ud fra en valgt praksisforskningsmetode. 4. systematisk og præcist formidle undersøgelsens resultater samt kritisk reflektere over forskningsprocessen. 5. perspektivere og formidle forskningsresultaterne i relation til psykoterapiens faglige udvikling og egen professionelle praksis.
---	--

Kompetencer Efter afsluttende skriftlige opgave har den	1. kritisk og forskningsbaseret undersøge, dokumentere og analysere komplekse professionelle problemstillinger i egen praksis med henblik på udvikling af nye forståelser og løsningsmodeller.
---	--

studerende opnået kompetencer til at:	2. selvstændigt navigere, håndtere og lede komplekse og uforudsigelige forskningsprocesser med metodisk og etisk bevidsthed. 3. udvise etisk bevidsthed og integritet i arbejdet med praksisforskning. 4. arbejde ud fra forskningsetiske retningslinjer, herunder databeskyttelse og klienters rettigheder 5. reflektere kritisk over forskningsresultaterne i relation til egen faglige udvikling og fremadrettet specialisering.
---------------------------------------	--

Læringsmål for forskningsmoduler

Følgende er læringsmål for forskningsmoduler igennem Dansk Psykoterapeutforening. Forskningsmoduler, der omfatter 50 timers online undervisning, er en obligatorisk del af uddannelsen på PUC.

Modul 1: Introduktion til forskningsprincipper og -perspektiver

Målet med dette modul er at give den studerende en tilgængelig introduktion til basale forskningsprincipper og videnskabsteoretiske perspektiver samt relatere disse til diskussioner inden for forskningsmetodologi i en psykoterapeutisk kontekst. Modulet præsenterer forskellige videnskabelige perspektiver på den psykoterapeutiske praksis.

Modul 2: Aktionsforskning og forskningsmetoder i praksis

Målet med dette modul er at give den studerende en grundlæggende forståelse af aktionsforskning i psykoterapi sammenhæng. Den studerende introduceres til den historiske tradition indenfor aktionsforskning og dens grundlæggende metodiske tilgang. Den studerende undersøger også muligheden for at anvende aktionsforskning i forbindelse med psykoterapi og de etiske implikationer heraf.

Modul 3: Fænomenologi og kvalitative forskningsmetoder

Målet med dette modul er at introducere den studerende til teori og praksis for fænomenologiske og førstepersonsforskningsmetoder i psykoterapisammenhæng.

Den studerende lærer om fænomenologi, som en historisk bevægelse og filosofisk holdning, og hvordan den har påvirket og skabt forståelse i kvalitativ forskning.

Modul 4: Kvantitativ forskning og blandede metoder

Målet med dette modul er at introducere den studerende til kvantitative forskningsmetoder i almindelighed, til deres anvendelse i psykoterapiforskning, og til deres kombination med andre forskningsmetoder i "mixed methods" designs.

Den studerende lærer om den grundlæggende logik i effektforskning, mekanismeforskning og mere åben kortlægning (surveys), og om de metoder og ressourcer der er til rådighed for disse typer af forskning.

Modul 5: Forskning i egen praksis

Målet med dette modul er at give den studerende viden og færdigheder til at integrere forskning i egen praksis som psykoterapeut og livslang lærende. I kernen af modulet er et praksisorienteret engagement med indholdet af modul 1, 2, 3 og 5.

Ved hjælp af casestudier, mentorordninger i mindre grupper og brug af egne erfaringer udforsker den studerende, hvilke former for metodiske og etiske udfordringer, der kan opstå i en forskningsbaseret tilgang til psykoterapeutisk praksis.

DPFO-certificering og EQF-vurdering

Uddannelsen på PUC har udgangspunkt i Dansk Psykoterapeutforenings gældende kompetenceramme og certificeringskrav. Uddannelsens læringsmål er derfor udviklet med en rød tråd til de kompetenceområder, som en psykoterapeut skal kunne forvalte: personlig, relationel, teoretisk, metodisk, forskningsmæssig, refleksiv og etisk kompetence samt ansvar for fortsat faglig udvikling.

Uddannelsen er certificeret igennem Dansk Psykoterapeutforening.

Uddannelsens afsluttende niveau er tilrettelagt med henblik på niveau 7 i den europæiske ramme EQF (European Qualifications Framework). Niveau 7 skal i denne sammenhæng forstås som et læringsniveau og ikke som en kandidat- eller mastergrad.

Uddannelsen stræber mod at opnå vurdering op mod 7 EQF igennem CFI awarding og vil ansøge om dette senest 2027.

For yderligere information om certificering af uddannelserne i Dansk Psykoterapeutforening henvises til foreningens hjemmeside på <https://psykoterapeutforeningen.dk/>.

Campusbeskrivelse

PUC har til huse på Frederiksberg i hyggelige og indbydende rammer, der danner en naturlig ramme om uddannelsens undervisning, træning og fælles læringsliv. PUC har siden 2013 haft til huse på Frederiksberg, hvor de nære omgivelser med caféer, butikker og grønne områder bidrager til et levende studiemiljø. Der er gode muligheder for at komme til og fra PUC med metro, bus og tog. Lokalerne er 151 m².

Lokalerne er indrettet med:

- ét større undervisningslokale
- to grupperum
- køkken med adgang til køleskab og mikroovn
- to toiletter
- pulterum
- projektor til undervisning og præsentationer

De fysiske rammer er indrettet, så de kan rumme både fælles undervisning, mindre gruppeprocesser, øvelser, supervision og andre undervisningsrelaterede aktiviteter. Det giver mulighed for at skifte mellem det fælles rum og mindre læringsrum gennem undervisningen.

Lokalerne opfylder gældende brandsikringskrav og har god udluftning.

PUC er tilgængelig for de studerende i forbindelse med undervisning og undervisningsrelaterede aktiviteter.

Optagelseskrav

Kvoteangivelse

For at opnå optagelse på uddannelsen på PUC skal den studerende leve op til bestemte forudgående krav. Disse er beskrevet herunder:

Kvote 1

Denne kvote er tiltænkt ansøgere med en mellemlang (bachelor – 3 år) eller lang (kandidat – 5 år) videregående uddannelse af psykologisk, pædagogisk eller sundhedsfaglig karakter.

Krav:

- Uddannelse inden for eksempelvis psykologi, medicin, lærer, sygepleje, socialrådgivning, ergo- eller fysioterapi, eller pædagogik.
- Mindst tre års erhvervserfaring inden for dit felt eller anden relevant erhvervserfaring.

Ansøger på kvote 1 skal fremvise:

- Eksamensbeviser og kursusbeviser.
- Et kort CV.
- En motiveret ansøgning, der forklarer, hvorfor du ønsker at blive psykoterapeut.

Kvote 2

Denne kvote henvender sig til ansøgere med en mellemlang uddannelse (3 år) af ikke-psykologisk, pædagogisk eller sundhedsfaglig karakter.

Krav:

- Uddannelse uden for de nævnte fagområder, men med praktisk erfaring inden for mellemmenneskelig kontakt.
- Minimum tre års fuldtidsarbejde med fokus på menneskelig interaktion.

Ansøger på kvote 2 skal fremvise

- Eksamensbeviser og kursusbeviser.
- Et kort CV.
- En motiveret ansøgning, hvori du fortæller, hvorfor du ønsker at videreuddanne dig som psykoterapeut og demonstrerer din motivation for at arbejde med din egen personlige udvikling.

Kvote 3

Denne kvote er for ansøgere med en grunduddannelse på mindst tre års varighed, eksempelvis en erhvervsuddannelse, pædagogmedhjælperuddannelse (eventuelt kombineret med en kortere efteruddannelse), eller andre relevante uddannelser som kok, tømrer, regnskab eller frisør.

Krav:

- Mindst 5 års erhvervserfaring i en stilling med mellemmenneskelig kontakt.
- Dokumentation for uddannelse, kursusbeviser fra højere læreanstalter eller lignende inden for områder som psykologi, ledelse, personlig udvikling, terapi og supervision.

Ansøger på kvote 3 skal fremvise:

- Eksamensbeviser og kursusbeviser.
- Et kort CV.
- En motiveret ansøgning, hvori du fortæller, hvorfor du ønsker at videreuddanne dig som psykoterapeut, samt hvordan du vil arbejde med din egen personlige udvikling.

Modenhed og motivation

Udover de formelle krav til kvoteoptag, vurderes ansøgere yderligere på modenhed og motivation. Med modenhed menes, hvorvidt ansøger vurderes til at være stabil og robust nok og med den rette livserfaring, til at kunne gennemgå et succesfuldt uddannelsesforløb. Med motivation menes, at ansøger i ansøgning og ved optagelsessamtale vurderes oprigtig motiveret til ikke bare at studere til psykoterapeut, men også til at indgå i den dybtgående personlige modning som uddannelsen også indebærer.

Kendskab til procesorienteret psykoterapi

Inden ansøger kan komme i betragtning til optagelse på uddannelsen, skal vedkommende være velinformeret om uddannelsens metodiske og teoretiske baggrund. Dette sikres ved at ansøger enten skal deltage i et informationsmøde eller skal til en individuel infosamtale, samt efterfølgende optagelsessamtale.

Medlemskab af Dansk Psykoterapeutforening

Da uddannelsen på PUC er godkendt af Dansk Psykoterapeutforening, kan endt uddannelse lede til medlemskab af Dansk Psykoterapeutforening og benyttelse af titlen Psykoterapeut MPF (Medlem af dansk PsykoterapeutForening).

Uddannelsens optagelseskrav er sammenlignelige med optagelseskrav i Dansk Psykoterapeutforening. Men i sidste ende er det altid foreningens afgørelse om ansøgere om medlemskab kan opnå dette.

Studiemedlemskab af Dansk Psykoterapeutforening

Da uddannelsen på PUC er godkendt af Dansk Psykoterapeutforening, kan studerende opnå studiemedlemskab af Dansk Psykoterapeutforening. PUC opfordrer studerende til dette medlemskab, da det giver adgang til fagligt netværk, videndeling på tværs af uddannelser og indsigt i psykoterapi som samlet fagfelt.

Ved nuværende regler kan alle studerende på PUC opnå studiemedlemskab af Dansk Psykoterapeutforening. Studiemedlemskab er ikke en garanti for ordinært medlemskab ved endt studie.

Uddannelsens titel

Ved gennemført uddannelse kan dimittenden benytte titlen procesorienteret psykoterapeut.

Den engelske titel er processoriented psychotherapist.

Uddannelsen giver desuden mulighed for at søge optag i Dansk Psykoterapeutforening og dermed benytte titlen Psykoterapeut MPF.

Uddannelsens tidsforbrug

Uddannelsen er at betragte som en deltidsuddannelse. Uddannelsen strækker sig over 4 år fordelt på 8 semestre. Uddannelsen indeholder både konfrontationstimer (med underviser tilstede) og selvstudieaktiviteter.

Tidsforbrug svarende til ECTS-point er udregnet ved et årsværk på 1500 timer (inklusive al aktivitet) der svarer til 60 ECTS-point. Således svarer 1 ECTS-point til 25 timer.

Uddannelsens tidsforbrug fordelt i timer af 60 minutter ser således ud:

Elementer	Timer
• Samlet antal konfrontationstimer	762
• Samlet antal timers selvstudie og studierelevant aktivitet	1524
• Samlet timeantal med al aktivitet	2286
Uddannelsens samlede tidsforbrug svarer til	91,44 ECTS-point

Fordeling af lektioner

Uddannelsens 762 konfrontationstimer af 60 minutter er fordelt således:

Konfrontationstimer	År 1	År 2	År 3	År 4	I alt
• Teori og terapeutiske metoder	129	105	71	55	360
• Færdighedstræning og selvrefleksion	30	30	38	37	135
• Supervision	37	37	38	38	150
• Supervision af eksterne klienter (min.)			18	9	27
• Forskningsmoduler		20	20	10	50

• Egenterapi	10	10	10	10	40
Samlet antal konfrontationstimer	206	202	196	158	762

Uddannelsens 1524 timers selvstudieaktiviteter af 60 minutter er fordelt således:

Selvstudieaktiviteter	År 1	År 2	År 3	År 4	I alt
• Læsning af pensum	300	300	237	237	1074
• Fokuseringspartnerskab	10	10	10	10	40
• Opsamling på år ved spørgeskema	10	10	10		30
• Arbejde med trænings- og eksamens klient (minimum)			25	20	45
• Udarbejdelse af klientrapporter			15	10	25
• Skrivning af prøver og eksamensopgaver (inklusive biografier og afsluttende opgave)	30	30	50	125	235
• Empiriindsamling (notat og bearbejdning)				75	75
Samlet timers selvstudieaktivitet	350	350	347	477	1524

Oversigt over samlet studietid over 4 år med ECTS angivelse:

Samlet studietid	År 1	År 2	År 3	År 4	I alt
Underviserbesatte konfrontationstimer	206	202	196	158	762
Selvstudieaktivitet	350	350	347	477	1524
Timer i alt	556	552	543	635	2286
Svarende til ECTS	22,24	22,08	21,72	25,4	91,44

Regler om merit

Merit kan gives, når en ansøger kan dokumentere, at tidligere uddannelse eller kompetencer svarer til det læringsudbytte, som den pågældende del af PUC's uddannelse har til formål at give.

Merit vurderes konkret og individuelt på baggrund af dokumentation for uddannelsens niveau, indhold, omfang, læringsmål, prøveform og eventuelle praksiskrav. Baggrund for merit er:

- uddannelsesbevis eller anden officiel dokumentation
- beskrivelse af uddannelsens indhold og læringsmål
- dokumentation for omfang og studiebelastning
- eventuel dokumentation for klinisk praksis, supervision eller egenterapi
- i nogle tilfælde, ved særlig tilladelse af ansøger, at PUC kontakter og indhenter oplysninger fra tidligere psykoterapeutisk uddannelsessted
- ved udenlandske uddannelser: relevant dokumentation for uddannelsens niveau og indhold (ansøger står for eventuel oversættelse).

Merit kan ikke gives på en måde, der medfører, at den studerende ikke samlet kan dokumentere uddannelsens obligatoriske læringsudbytte, herunder personlige, relationelle, kliniske og forskningsmæssige kompetencer.

Merit skal meddeles skriftligt og opbevares som en del af den studerendes uddannelsesgrundlag.

Ansøgningsprocedure:

- Ansøger kontakter ledelsen på PUC
- Ansøger sender en skriftlig ansøgning om merit baseret på ovenstående krav til dokumentation
- Hvis ledelsen mener, at ansøger potentielt kan få merit, indkaldes ansøger til optagelsessamtale

Beslutningsprocedure:

- På baggrund af ansøgning, dokumentation og optagelsessamtale vurderer ledelsen på PUC om ansøger kan opnå merit og i hvilken grad.
- Ansøger får besked enten ved individuel samtale eller efterfølgende på telefon eller mail. Begrundelsen for merit nedfældes i meritdokument og gives til ansøger. Det er ansøgers ansvar at opbevare meritdokument til eventuel senere brug.

Undtagelser:

- Der kan laves individuelle aftaler om, at nogle læringsmål opnås sideløbende med uddannelsens forløb. F.eks. der mangler timer i egenterapi eller lignende elementer der ikke forhindrer et godt uddannelsesforløb. Hvis sådanne aftaler laves, nedskrives de i meritdokument og der følges op efter aftalt tidsrum.

Dispensationer og orlov

Ledelsen på PUC kan efter skriftlig ansøgning dispensere fra regler, når særlige forhold gør sig gældende, og når dispensationen ikke svækker uddannelsens faglige niveau eller den studerendes mulighed for at nå de samlede læringsmål.

Ved dispensationsansøgninger skal PUC vurdere forholdets betydning for progression, klinisk praksis, supervision, egenterapi, eksaminer og samlet studieaktivitet.

Dispensation ved optag på kvote 2 og 3

Studerende kan blive optaget på dispensation på kvote 2 og kvote 3. Der kan ikke dispenseres yderligere udover dette. Krav til optag på dispensation igennem kvote 2 og kvote 3 er beskrevet under *Optagelseskrav*.

Regler for orlov

Orlov fra uddannelsen kan gives på to forskellige måder. Enten ved at den studerende selv ansøger om orlov, eller ved at ledelsen vurderer, at den studerende har behov for orlov fra uddannelsen.

I begge tilfælde skal årsagen til orlov begrundes skriftligt og der skal fremlægges en plan om hvordan den studerende kan holde sig ajour under orlov. Plan skal godkendes af ledelsen og forelægges skriftligt.

Orlov kan kun i sjældne tilfælde gives udover normeret uddannelsestid plus 2 år. Læs mere om *Dispensation ved forlænget studietid*.

Ved endt orlov, hvad end den er selvvalgt eller pålagt, skal den studerende til individuel samtale med ledelsen, så det kan afgøres, om opstart på uddannelsen igen er hensigtsmæssigt og om plan for orlovsperiode er gennemført.

Selvvalgt orlov

Studerende kan søge om orlov hvis der er påtrængende omstændigheder der gør, at uddannelsesforløbet må pauseres. Dette kan være i tilfældet af sygdom, personlige udfordringer, graviditet, sygdom hos pårørende, eller andre livsomstændigheder der medfører, at det vil være fornuftigt at tage orlov fra uddannelsen. Den studerende skal skriftligt ansøge om orlov til ledelsen med begrundelse for, hvorfor orlov søges. Ledelsen vil derefter indkalde den studerende til en samtale, hvor rammerne for orlov afklares, samt hvordan den studerende kan holde sig ajour under orlov.

Der udarbejdes et skriftligt orlovsdokument med begrundelse for tilkendelse af orlov, tidsplan samt plan for hvordan den studerende holder sig ajour.

Pålagt orlov

I sjældne tilfælde kan ledelsen på PUC pålægge en studerende at tage orlov. Dette kan være i tilfælde hvor ledelsen vurderer, at den studerende har behov for pause fra studiet eksempelvis for at gå i egenterapi, samle op på læsning af litteratur eller lignende. Ledelsen kan også vurdere, at orlov er hensigtsmæssigt relateret til den studerendes personlige udvikling og modning i uddannelsen. I alle tilfælde er fokus i pålagt orlov, at den studerende skal have et uddannelsesforløb som ledelsen vurderer, vil støtte den studerende bedst muligt i at opnå uddannelsens læringsmål og påtage sig hvervet som psykoterapeut.

Ved pålagt orlov vil den studerende blive indkaldt til en individuel samtale, hvor dagsorden for samtalen er kendt på forhånd. Her vil begrundelsen for pålagt orlov blive forklaret og rammerne for orlov udarbejdes i samarbejde. Begrundelsen og plan for orlov vil efterfølgende blive tilsendt den studerende.

Hvis den studerende ikke ønsker at tage imod pålagt orlov, vil dette medføre, at uddannelsesforløbet stoppes.

Pålagt orlov kan også ske hvis et hold bliver for lille. I dette tilfælde udarbejdes der ikke orlovsdokument, men den studerende får besked om hvilke rammer der gælder for orlovperioden og hvornår det påtænkes, at studie kan genoptages. Det er altid ledelsen der vurderer, om et hold er for lille til at understøtte uddannelsens læringsudbytte og progression.

Dispensation ved forlænget studietid

Uddannelsen er tilrettelagt detaljeret og med fokus på den studerendes gradvise progression mod at varetage rollen som psykoterapeut. Der kan dog naturligvis opstå livsomstændigheder hvor en studerende for en tid må pausere uddannelsesforløbet længere end normeret tid plus 2 år.

For at der kan dispenseres for krav om normeret studietid plus 2 år, skal der være tungtvejende argumenter. En fuldstændig liste kan ikke opremses og det hviler på den enkeltes situation. Dog kan det være alvorlig sygdom hos en selv eller pårørende, pludseligt skift i økonomisk situation, pludselig opståede traumatiske hændelser, graviditet og barsel eller lignende.

Hvis der ønskes dispensation for længere studietid, skal dette begrundes skriftligt til ledelsen på PUC. Ledelsen vil så indkalde ansøger til en individuel samtale hvor begrundelse gennemgås. Hvis dispensation gives, vil den studerende få en skriftlig begrundelse for dispensation samt afklaring af rammer for opstart af uddannelse igen.

Optagelse, gennemførelse og afslutning af uddannelsen

Optagelsesprocedure

Optagelsesprocedure består af, at ansøger deltager i et infomøde eller til en individuel infosamtale. Hvis ansøger fortsat er interesseret i opstart på uddannelsen, fremsender ansøger en motiveret ansøgning og der foretages en egentlig optagelsessamtale. Enten ved denne samtale eller efterfølgende får ansøger oplyst, om vedkommende er optaget, på hvilken kvote og hvornår der er mulighed for opstart. Ved optag på kvote 2 og kvote 3 udarbejdes skriftligt grundlag for optagelse som ansøger selv er ansvarlig for at gemme til senere brug.

Hvis ansøger ikke vurderes egnet eller klar til uddannelsesforløbet, vil ansøger få besked herom samt hvad der eventuelt kan forandre dette fremadrettet.

Indskrivning og studiestart

Den studerende er først endelig indskrevet på uddannelsen når optagelsesprocedure er gennemført, relevant dokumentation fremvist og uddannelseskontrakt underskrevet. Kommunikation om dette foregår med ledelsen på PUC.

Påbegyndelse af uddannelsen sker hvis der minimum er 8 deltagere på et hold. Skulle der være færre eller nogle studerende falde fra, vil den studerende blive tilbudt opstart på næste kommende hold eller ledelsen kan beslutte at starte et hold med færre end 8 studerende.

Ved påbegyndelse af uddannelsen får den studerende adgang til PUC's interne drev.

Afslutning af uddannelsen

Ved afslutning af uddannelsen og efter bestået afsluttende eksamen får den studerende udleveret eksamensbevis og bilag.

Kontraktforhold

Den studerende skal inden studiestart underskrive uddannelseskontrakt. Der skrives kontrakt for 1 år ad gangen og der skal altså underskrives ny kontrakt ved hvert nyt uddannelsesår. Prisstigninger vil ikke forekomme indenfor den underskrevne kontrakt, medmindre der er væsentlige og udefrakommende årsager til dette.

Uddannelseskontrakten er bindende og kan opsiges med et halvt års varsel. Skulle ledelsen beslutte at en studerende enten skal pålægges orlov (læs mere under *Pålagt orlov*) eller helt stoppe på uddannelsen (læs mere under *Udmeldelse*), er den studerende ikke længere forpligtet til at betale uddannelsesafgift fra det tidspunkt enten pålagt orlov eller udmeldelse sker fra. Der tilbagebetales ikke for modtaget undervisning eller forudgående mistet undervisning. Kontrakt er bindende fra 6 uger før opstart og afmelding af uddannelsen mellem 6 og 3 uger før start medfører, at den studerende skal betale 50% af uddannelsesafgiften for det første halve år. Ved afmelding senere end 3 uger før opstart betales den fulde uddannelsesafgift for et halvt år. Dette er gældende ved både uddannelseskontrakt, for grunduddannelsen og for overbygningsuddannelsen.

Framelding og udmeldelse af uddannelsesforløbet skal meddeles skriftligt til ledelsen på PUC.

Skulle uddannelsen miste certificering igennem Dansk Psykoterapeutforening, kan uddannelseskontrakt opsiges uden opsigelsesvarsel af den studerende.

Tavshedspligt

Når den kommende studerende underskriver uddannelseskontrakt, underskrives samtidig et bindende løfte om tavshedspligt. Tavshedspligten er helt central for uddannelsesforløbet, da den er med til at skabe tillid og tryghed for de personlige processer som uddannelsen indeholder. Det skal være sikkert for alle studerende at dele personlige og private oplysninger. Derfor dækker tavshedspligten alle informationer vedrørende medstuderende og andre hvor information er kommet under uddannelsesforløb og må ikke deles med venner, familie, partner eller andre.

Informationer må ej heller deles på tværs af hold og skal som udgangspunkt holdes i det rum, som informationerne er givet i. Dog kan undervisere dele informationer opnået i undervisningssammenhæng med ledelsen på PUC, hvis det skønnes, at disse informationer er relevante enten for en enkelt studerendes forløb på uddannelsen eller for miljøet på et givent hold. Ligeledes kan studerende formidle aspekter af informationer i uddannelsessituationer med ledelsen og/eller studievejledning, hvis disse er af væsentlig karakter for den studerende.

Yderligere undtagelser er kun de, der er omfattet af lovgivning. Dog må studerende gerne omtale situationer eller hændelser i egenterapi eller supervision, så længe de, der omtales, anonymiseres.

Der må ikke nedfældes noget skriftligt eller på anden måde om enkelte studerende uden deres vidende og accept. Lovgivning i forhold til GDPR skal overholdes.

Tavshedspligten er i princippet livslang og ophører ikke ved endt uddannelsesforløb.

Betaling af uddannelsen

Betingelser for betaling af uddannelsen er anført i uddannelseskontrakt. Gældende priser fremgår at PUC's hjemmeside på www.puc-kbh.dk.

Holddannelse, sammensætning, skift af hold, nye på hold og relationer på hold

Studerende vil fra start af blive deltager på et hold og blive fulgt af en holdleder, der vil være den gennemgående underviser. Dette hold er fundamentet og det tilbagevendende omdrejningspunkt for undervisningen. Den enkelte studerende har en væsentlig rolle på holdet og det er et fælles ansvar at holdet trives. Hold på PUC er typisk mellem 8-14 studerende. Når et hold starter op, er det på minimum 8 studerende.

Et hold sammensættes så mangfoldigt som muligt for at tilstræbe en stor fælles oplevelsesramme. Uddannelsen er også præget af de studerendes påvirkning af hinanden, hvorfor mangfoldigheden er ønskelig. I den oplevelsesorienterede tradition søges en åben, anerkendende og ikke-dømmende holdning og indstilling, hvilket mangfoldighed støtter. Dette gælder også fordeling af studerende på kvote 1, 2 og 3. Fordelingen tilstræbes at være 60 procent studerende på kvote 1, 30 procent på kvote 2 og 10 procent på kvote 3. Da hold er små, kan dette i praksis være svært at ramme, men skal ses over tid.

Som udgangspunkt kan der ikke skiftes hold. Årsagen er, at holdets dynamik og interne fortrolighed over tid, er en væsentlig del af uddannelsens karakter. Det er dog klart, at studerende ved orlov bliver nødsaget til at skifte hold. Derfor kan holdskifte ske og må forventes undervejs på uddannelsesforløbet enten af den studerende eller fra medstuderende på et hold.

Hvis en studerende skifter hold, forpligter den studerende sig til at indgå i en konstruktiv og sund afskeds- og adskillellesproces til sit gamle hold, og en god og grundig proces i ankomsten til sit nye hold. Alt sammen i overensstemmelse med den oplevelsesorienterede tradition og altid med menneskelig og erfaringsmæssig læring for øje. Hvis en studerende stopper uddannelse opfordres der ligeledes til en god og sund afskedsproces til holdet og uddannelsen, som underviser faciliterer.

Når der kommer nye studerende på et hold, vil holdet i god tid blive informeret. Desuden vil der foregå en proces styret af underviser, hvor den nye studerende vil blive taget imod, introducere sig selv og hvor nye medstuderende introducerer sig selv. Det er ligeledes kutyme at en ny studerende forud for første undervisningsgang bliver kontaktet af holdleder og den underviser der skal undervise vedkommende første gang (hvis dette ikke er holdleder).

Private relationer udover undervisningen mellem studerende og undervisere/psykoterapeut til egenerapi/supervisor/censorer/studievejleder/ledelse må ikke finde sted. Dette omhandler alle former for relationer, både venskabelige, romantiske og professionelle, udover rollen på PUC.

Ansøger, studerende, holdleder, underviser, censorer, studievejleder eller andre med tilknytning til uddannelsen, har pligt til at gøre ledelsen opmærksom på eventuelle særlige relationer til andre på uddannelsen. Ledelsen vil i så tilfælde vurdere, om det skal tages relevante tiltag. Dette sker på baggrund af samtale med de involverede.

Henvendelse til ledelsen om sådanne relationer vil blive imødekommet med respekt og forståelse for den potentielle svære situation.

Desuden henvises til etikregler fra Dansk Psykoterapeutforening.

Regler for fremmøde, deltagelse og fravær

Den studerendes tilstedeværelse og deltagelse er en vigtig del af uddannelsen. Det forventes derfor, at den studerende møder frem til uddannelsens forskellige dele og er til stede på en måde, der understøtter både egen og medstuderendes læring.

At møde frem indebærer at være klar til undervisningen, når den begynder. Det handler også om at vise respekt for underviseren, de øvrige studerende og sig selv ved så vidt muligt at komme i god tid. Den studerende opfordres derfor til at møde lidt før undervisningens start. Hvis den studerende på forhånd ved, at der vil være forsinkelse, orienteres underviseren så vidt muligt inden undervisningens begyndelse.

Deltagelse handler om mere end fysisk tilstedeværelse. Den studerende forventes at møde undervisningen med motivation, nysgerrighed og engagement og at tage aktivt del i uddannelsens læringsfællesskab. Det indebærer blandt andet at være forberedt, have læst den obligatoriske litteratur og deltage i andre aktiviteter, der er en del af uddannelsen.

Fravær

Fravær kan naturligvis forekomme, og fravær med gyldig grund accepteres. Fravær skal meddeles holdlederen så hurtigt som muligt.

Det samlede fravær må ikke overstige 10 % af uddannelsen. Fraværsgælden gælder både for uddannelsen som helhed og for det enkelte studieår. Hvis den studerendes fravær overstiger 10 %, kan den studerende ikke indstilles til årets eksaminer, før der er taget stilling til, hvordan den manglende undervisning kan indhentes.

Hvis fraværet overstiger 10 %, udarbejdes der i dialog med holdleder og/eller ledelsen en plan for, hvordan den studerende kan indhente det faglige indhold, der er gået tabt, således at læringsmål opnås. Uddannelsen kan ikke afsluttes, før fraværskravet er opfyldt.

Der føres fremmødelister for undervisningen. Underviseren registrerer fremmødet, og hvis en studerende kommer for sent, vurderer underviseren, om dagen kan registreres som fuldt fremmøde eller som halvt fremmøde.

Krav til aktiviteter under uddannelsesforløb

Holddeltagelse som læringsproces

Den studerende er en del af et gennemgående hold, som følger uddannelsen gennem hele forløbet. Holdet udgør en væsentlig del af uddannelsens læringsrum og er et sted, hvor den studerende ikke alene tilegner sig viden og færdigheder, men også udvikler sine relationelle og personlige kompetencer. Meget af læringen opstår i mødet med de andre studerende, i det der sker mellem mennesker, og i den måde den enkelte deltager i fællesskabet på.

At være en del af et hold indebærer derfor også et ansvar for det fælles læringsrum. Den studerende forventes at møde de øvrige studerende med åbenhed, nysgerrighed, respekt og omsorg og at være opmærksom på, hvordan egen måde at være til stede på påvirker fællesskabet og de andres mulighed for at lære og udvikle sig.

I et psykoterapeutisk uddannelsesforløb vil der naturligt kunne opstå forskelligheder, spændinger og konflikter. Det er en del af læringen at kunne blive i det, der er vanskeligt, og undersøge sin egen oplevelse og andel frem for alene at placere årsagen hos den anden. Den studerende forventes derfor at være villig til at undersøge egne reaktioner, projektioner og mønstre og til, når det er relevant at arbejde med reparation af relationer.

Holdets egen proces er samtidig en del af uddannelsens faglige indhold. Den bringes derfor jævnligt frem som genstand for fælles refleksion, hvor underviseren faciliterer, at det, der sker i gruppen, kan undersøges med respekt for både den enkelte og fællesskabet. På den måde bliver holdet ikke blot rammen om uddannelsen, men også et levende læringsrum, hvor de studerende kan erfare og udvikle den relationelle og personlige kompetence, som er central for arbejdet som psykoterapeut.

Sommerkursus

På uddannelsens første 2 år er der et årligt sommerkursus. Sommerkursus foregår som internat over to dage med overnatning. Sommerkursus ligger i juni måned på uddannelsens 1 år og 2 år.

Egenterapi

Egenterapi er en integreret del af uddannelsen og udgør et vigtigt personligt og fagligt læringsrum. Ved egenterapi går den studerende i terapi hos en psykoterapeut godkendt af PUC. Gennem egen erfaring med terapi får den studerende mulighed for at erfare, hvad det vil sige at være i den terapeutiske relation fra klientens side, og dermed gradvist udvikle en mere nuanceret forståelse af den terapeutiske situation og terapeutens ansvar.

Egenterapien har samtidig til formål at understøtte den studerendes personlige udvikling gennem uddannelsen. Uddannelsen vil naturligt sætte personlige processer i bevægelse, og terapien giver et sted, hvor disse kan undersøges og bearbejdes med støtte. Det er en del af den studerendes ansvar at møde disse processer med åbenhed og villighed til at undersøge sig selv.

På den måde bliver egenterapien også en del af grundlaget for udviklingen af en ansvarlig og etisk bevidst psykoterapeutisk praksis. Erfaringen med selv at være klient bidrager til forståelsen af, hvad terapi og supervision kræver, og hvorfor disse ikke blot er tilbud, men væsentlige dele af et professionelt psykoterapeutisk virke.

Den studerende skal gennemføre mindst 40 timers egenterapi i løbet af uddannelsen. Heraf skal mindst 20 timer gennemføres inden for uddannelsens første to år, mens de resterende 20 timer gennemføres inden for de følgende to år. Højst 10 af de 40 timer kan gennemføres online.

Det er en forudsætning for at påbegynde overbygningsuddannelsen, at den studerende har gennemført de 20 timers egenterapi, der hører til grunduddannelsen. Hvis dette ikke er tilfældet, skal den studerende kontakte ledelsen, så der kan aftales en ramme for, hvordan de resterende timer gennemføres.

Alle 40 timers egenterapi skal være gennemført, før den studerende kan indstilles til den afsluttende eksamen.

Egenterapien skal foregå hos en psykoterapeut, der arbejder inden for en oplevelsesorienteret og/eller procesorienterede terapeutisk ramme og er godkendt af PUC's ledelse. PUC har en vejledende liste over psykoterapeuter, som den studerende kan vælge imellem. Ønsker den studerende at benytte en terapeut, der ikke står på listen, skal terapeuten godkendes af ledelsen, inden terapiforløbet kan godkendes som egenterapi.

Terapeuten skal arbejde inden for den oplevelsesorienterede tilgang og være medlem af Dansk Psykoterapeutforening eller på anden måde leve op til de krav, PUC stiller. Terapeuten må ikke have anden tilknytning til den studerende end rollen som terapeut. Det er PUC's ledelse, der træffer den endelige afgørelse om, hvorvidt en psykoterapeut kan godkendes til egenterapi.

Minimumskravet er ikke et udtryk for en øvre grænse. Den studerende er altid velkommen til at modtage mere terapi, hvis der er behov eller ønske om dette. I særlige tilfælde kan holdleder eller ledelsen på PUC desuden anbefale, at den studerende søger yderligere terapi, hvis det vurderes relevant for den personlige eller faglige udvikling i forbindelse med uddannelsen.

Den studerende skal undervejs i uddannelsen kunne dokumentere gennemførelsen af egenterapien. Dette gøres ved udfyldelse af skema med underskrift fra terapeut.

Arbejde med træningsklienter

For at bestå uddannelsen skal den studerende arbejde med eksterne klienter minimum 45 timer. Dette inkluderer både arbejde med træningsklienter og eksamensklienter (minimum 20 timer). Der må ikke arbejdes med træningsklienter eller eksamensklienter uden at disse er godkendt af supervisor og at den studerende modtager grundig supervision på forløb. Uddannelsen indeholder et antal supervisionstimer af eksterne klienter (30 timer) som en del af uddannelsen, men da 45 timers arbejde med eksterne klienter kun er et minimum, kan nogle studerende vælge at have flere timer med eksterne klienter. I så tilfælde skal den studerende tilkøbe supervision af supervisor. Der skal i gennemsnit afholdes 1 supervisionstime pr. 3 afholdte terapisesioner med ekstern klient, eller mere efter behov, men ikke mindre. Priser for dette oplyses af ledelsen og der kan betales med det beløb, som ekstern klient betaler studerende.

Godkendelse til træningsklienter

Muligheden for at arbejde med eksterne træningsklienter opstår som en del af overgangen fra grunduddannelsen til overbygningsuddannelsen. Den studerende skal først have gennemført den individuelle evaluering efter 2. år. Evalueringen har blandt andet til formål at vurdere, om den studerende er klar til at tage det ansvar, der følger med at arbejde terapeutisk med mennesker uden for uddannelsens rammer.

Det er på baggrund af denne individuelle evaluering, at holdleder og eventuelt ledelsen vurderer, om den studerende kan godkendes til at modtage træningsklienter. Godkendelsen knytter sig således ikke alene til gennemførte undervisningstimer, men også til den studerendes samlede personlige og faglige udvikling gennem uddannelsens første to år.

Når den studerende er godkendt, kan vedkommende fra 3. år begynde at tage eksterne træningsklienter ind i træningsforløb.

Opstart med træningsklient

Inden et træningsforløb kan begynde, skal den potentielle træningsklient screenes af supervisor. Formålet er at sikre, at klientens behov og problematik passer til rammerne for et træningsforløb med en studerende, og at forløbet kan etableres på en ansvarlig måde. Træningsklient må ikke have eller have haft tilknytning til den studerende.

Den studerende må derfor ikke selv træffe den endelige beslutning om, hvorvidt en potentiel klient kan begynde i et træningsforløb. Først når supervisor har foretaget screeningen og godkendt opstart, kan den studerende indlede det terapeutiske forløb.

Screeningen er samtidig en del af uddannelsens måde at tage ansvar for både den studerendes læring og klientens tarv. Den giver mulighed for at vurdere, om der er et passende match mellem klientens behov, den studerendes aktuelle erfaring og de rammer, som træningsterapien kan tilbyde.

Screening forgår ved at den studerende foretager en indledende telefonisk samtale med den potentielle træningsklient. I denne afklares aspekter af den potentielle klients ønsker med terapi og problematikker. Den studerende får udleveret en ramme, for denne samtale der skal følges. Efter denne samtale kontakter den studerende supervisor og reflektere sammen om den potentielle klient kan starte forløb. Efterfølgende kontakter den studerende den potentielle klient igen og fortæller om, hvorvidt forløb kan opstartes. Hvis forløb ikke kan opstartes, kan den potentielle klient altid kontakte ledelsen på PUC som vil vejlede til hvad vedkommende kan gøre.

Forløb med træningsklienter optages på video så der kan gives supervision på forløb igennem videooptagelser. Videomateriale opbevares af den studerende efter gældende regler om GDPR og lovgivning fra Datatilsynet.

Den studerendes rolle og ansvar ved træningsterapi

Når den studerende tilbyder træningssamtaler, skal det altid fremgå tydeligt, at samtalerne foregår som en del af et psykoterapeutisk uddannelsesforløb. Den studerende må derfor ikke præsentere eller markedsføre sig som færdig psykoterapeut, men skal tydeligt betegne sig som psykoterapeutstuderende.

Dette er en væsentlig del af det ansvar, der følger med at arbejde med mennesker uden for uddannelsen. Klienten skal kunne forstå, hvilken rolle den studerende har, og hvilke rammer samtalerne foregår indenfor. Det handler både om gennemsigtighed, etik og om at varetage klientens tarv.

Den studerendes ansvar er endvidere at modtage tæt og løbende supervision på arbejde med træningsklient og udfylde journal der med mellemrum skal gennemgås og godkendes af ledelsen.

Yderligere er den studerende ansvarlig for at kende egne grænser og søge hjælp fra supervisor eller ledelsen, skulle et forløb give udfordringer.

Inden et træningsforløb påbegyndes, skal træningsklienten underskrive en samtykkeerklæring. PUC udleverer skabelon til samtykkeerklæring.

Manglende overholdelse af disse rammer kan få betydning for den studerendes fortsatte uddannelsesforløb og kan i alvorlige tilfælde medføre, at uddannelsen afbrydes.

Arbejde med eksamensklienter

Fra 7. semester begynder den studerende at arbejde med eksamensklienter som en del af forberedelsen til den afsluttende eksamen. Arbejdet med eksamensklienter giver den studerende mulighed for at undersøge og udvikle sin terapeutiske praksis og indgår samtidig som en del af det empiriske grundlag for den afsluttende eksamensopgave.

Forløbene med eksamensklienter optages på video. Optagelserne anvendes i forbindelse med den afsluttende eksamen og skal derfor behandles med samme ansvar som øvrigt materiale, der indeholder personoplysninger.

De overordnede rammer for arbejdet med eksamensklienter er de samme som for træningsklienter. Den væsentlige forskel er, at samtaler med eksamensklienter optages på video og kan indgå som empiri i den afsluttende eksamen. Eksamensklienter skal ligeledes screenes og godkendes inden opstart af holdleder eller ledelsen.

For at kunne gennemføre uddannelsen og blive indstillet til den afsluttende eksamen skal den studerende som minimum have gennemført 20 timers terapeutisk arbejde med eksterne eksamensklienter. Heraf skal mindst to forløb være af minimum fem timers varighed.

Inden et forløb påbegyndes, skal eksamensklienten underskrive en særskilt samtykkeerklæring, som tydeligt beskriver rammerne for eksamensforløbet og videooptagelsen. Det er helt centralt at klient i eksamensterapi er fuldt bekendt med hvad materialet bruges til, hvem der ser det og at vedkommende altid kan trække samtykke tilbage.

Den studerende har ansvar for, at videomateriale opbevares og håndteres forsvarligt og i overensstemmelse med gældende regler om databeskyttelse og GDPR. Materialet skal opbevares efter Datatilsynets gældende anbefalinger og regler. For de til enhver tid gældende krav henvises til Datatilsynet.

Supervision

Supervision er et grundlæggende og gennemgående element i uddannelsen og følger den studerende fra uddannelsens begyndelse til afslutningen. Supervisionen giver den studerende mulighed for løbende at undersøge sit terapeutiske arbejde, sine egne reaktioner og det, der opstår i mødet med klienten.

Supervisionen foregår både som direkte og indirekte supervision. Ved direkte supervision er supervisor til stede eller tilgængelig i forbindelse med det konkrete terapeutiske arbejde og kan dermed følge og supervisere det, der foregår. Ved indirekte supervision tager supervisionen udgangspunkt i den studerendes egne erfaringer med terapeutrollen og i det terapeutiske arbejde, som den studerende har udført på egen hånd. Der gives supervision på træning ved undervisning, på arbejde med træningsklienter og på arbejde med eksamensklienter.

Niveauer af supervision

Supervision indgår på forskellige tidspunkter og i forskellige former gennem uddannelsen:

- Supervision i undervisningen
Her foregår supervisionen som en del af den praktiske undervisning og træningen på holdet. Underviseren kan følge og intervenere direkte i det terapeutiske arbejde og hjælpe den studerende med at undersøge, hvad der sker i relationen, og hvordan den studerende vælger at arbejde.
- Individuel supervision på træningsklienter og eksamensklienter
Når den studerende begynder at arbejde med træningsklienter, modtager den studerende individuel supervision enten individuelt i gruppe eller udenfor gruppe. Her tages der udgangspunkt i den studerendes egne erfaringer og det terapeutiske arbejde med klienterne. Supervisor skal være godkendt af PUC.
- Gruppesupervision på træningsklienter og eksamensklienter
Arbejdet med træningsklienter og eksamensklienter superviseres i gruppe på holdet. Den studerende får mulighed for at undersøge sit arbejde sammen med supervisor og samtidig få perspektiver fra de øvrige studerende.

Supervisionen følger dermed uddannelsens progression. Fra den første erfaring med terapeutrollen bevæger den studerende sig gradvist mod større selvstændighed, ansvar og faglig dømmekraft.

Krav til supervisor kompetencer

Kravene til supervisor afhænger af supervisionens form og funktion. Fælles for supervisionen er, at den skal understøtte uddannelsens procesorienterede grundlag og den studerendes udvikling som psykoterapeut.

Ved direkte supervision i undervisningen gælder samme grundlæggende krav som til uddannelsens undervisere:

- minimum psykoterapeut MPF eller dokumenterbart tilsvarende uddannelsesniveau
- minimum fire års erfaring som psykoterapeut
- dokumenterede formidlingsmæssige kompetencer

Ved individuel supervision skal supervisor:

- være uddannet og arbejde inden for oplevelsesorienteret og procesorienteret psykoterapi
- være psykoterapeut MPF med minimum otte års erfaring eller supervisor MPF
- have en uddannelse i supervision på et oplevelsesorienteret grundlag og/eller en grundigt dokumenteret erfaring med supervision.

Ved supervision af eksamensklinter skal supervisor:

- være uddannet og arbejde inden for oplevelsesorienteret og procesorienteret psykoterapi
- være psykoterapeut MPF med minimum otte års erfaring
- have en uddannelse i supervision på et oplevelsesorienteret grundlag og/eller en grundigt dokumenteret erfaring med supervision
- have relevant akademisk erfaring eller have gennemført forskningsmoduler udbudt gennem Dansk Psykoterapeutforening.

Supervisorens opgave er ikke alene at vurdere den studerendes terapeutiske arbejde. Supervisionen skal skabe et rum, hvor den studerende kan undersøge det, der sker, blive klogere på egne valg og reaktioner og gradvist udvikle evnen til selv at tage ansvar for sit terapeutiske arbejde.

Årlig evaluering af uddannelsen

Evaluering er en naturlig del af uddannelsen og bidrager både til den studerendes læring og til PUC's løbende udvikling af uddannelsen.

En gang om året evaluerer de studerende anonymt undervisningen digitalt. Evalueringen omfatter blandt andet:

- temaernes relevans for uddannelsen
- den studerendes egen indsats og deltagelse
- holdets engagement og deltagelse
- undervisernes indsats og formidling
- sammenhæng af uddannelsens moduler i løbet af året

- samt et åbent felt til refleksion

Evalueringen inviterer dermed ikke kun til at se på undervisningen udefra, men også til at den enkelte studerende forholder sig til sin egen måde at være i uddannelsen på. Den skaber opmærksomhed på både det personlige ansvar for egen læring, den personlige proces og det, der sker i holdet som fællesskab.

Samtidig indgår evalueringerne som en væsentlig del af PUC's interne kvalitetssikring. De giver ledelsen mulighed for løbende at få øje på, hvad der fungerer, hvad der kalder på opmærksomhed, og hvor uddannelsen kan udvikles.

De samlede evalueringer bruges derfor ikke alene til at vurdere den enkelte undervisning. Ledelsen ser på gennemgående temaer, perspektiver og refleksioner på tværs af evalueringerne og bruger disse som et grundlag for den videre udvikling af uddannelsen.

Ud over den skriftlige evaluering foregår der en uformel mundtlig evaluering ved afslutningen af hvert modul. Her får de studerende mulighed for sammen med underviseren at samle op på det netop gennemførte modul, herunder hvad der har været betydningsfuldt, og hvad der med fordel kan bringes med videre i uddannelsen.

Uddannelsens gennemførelse og certifikat

Uddannelsen er gennemført, når den studerende har gennemført uddannelsens undervisnings- og studieaktiviteter inden for de gældende fremmødekrav og har bestået alle uddannelsens eksaminer.

Ved gennemførelse af grunduddannelsen efter 2. år udstedes dokumentation for, at grunduddannelsen er gennemført. Ved gennemførelse af overbygningsuddannelsen efter 4. år udstedes ligeledes dokumentation for gennemførelse.

Efter bestået afsluttende eksamen modtager den studerende et eksamensbevis, der dokumenterer uddannelsens gennemførelse og de kompetencer, uddannelsen kvalificerer til. Eksamensbeviset er påført to karakterer – en for den skriftlige præstation og en for den mundtlige præstation. Karakter gives efter 7-trinsskalaen.

Dokumentationen udstedes på baggrund af PUC's registrering af den studerendes gennemførte undervisning, studieaktiviteter og eksaminer.

Ophør på uddannelsen før tid og udmeldelse

Hvis den studerende selv ønsker at afslutte uddannelsen før tid, skal dette meddeles skriftligt til PUC's ledelse. Den studerende er fortsat omfattet af de økonomiske vilkår, der fremgår af uddannelseskontrakten.

Når en studerende vælger at afslutte uddannelsen, inviterer ledelsen og/eller holdlederen den studerende til en samtale. Samtalen har til formål at skabe en ordentlig og respektfuld afslutning på uddannelsesforløbet og give mulighed for at samle op på den studerendes forløb.

Hvis PUC vurderer, at uddannelsen skal ophøre

PUC's ledelse kan i særlige tilfælde træffe beslutning om, at en studerende ikke kan fortsætte på uddannelsen. En sådan beslutning vil være sidste udvej og vil som udgangspunkt være forudgået af en

dialog om de forhold, der giver anledning til bekymring, samt en undersøgelse af, om der er mulighed for at skabe rammer for, at den studerende kan fortsætte uddannelsen.

Hvis ledelsen vurderer, at uddannelsesforløbet skal ophøre, indkaldes den studerende til en samtale med ledelsen. Den studerende skal forud for samtalen være orienteret om baggrunden for mødet og om de forhold, der skal drøftes. Den studerende har mulighed for at medbringe en bisidder.

På mødet orienteres den studerende om grundlaget for beslutningen. Grundlaget for ophøret sendes efterfølgende skriftligt til den studerende.

Hvis uddannelsen ophører på PUC's initiativ, skal den studerende ikke betale yderligere uddannelsesafgift efter ophørstidspunktet.

Dokumentation ved ophør af uddannelsen

Uanset om uddannelsen afsluttes efter den studerendes eget ønske eller efter beslutning fra PUC, skal den studerende have dokumentation for det gennemførte uddannelsesforløb.

Dokumentationen skal som minimum angive:

- eventuelle beståede eksaminer
- hvor langt den studerende er nået i uddannelsen
- eventuel gennemført grunduddannelse eller dele af overbygningsuddannelse
- den registrerede fraværprocent, hvis denne overstiger 10 %.

På den måde har den studerende et tydeligt dokumentationsgrundlag for det, der er gennemført, også hvis uddannelsen ikke fuldføres.

Kvalitetssikring

Kvalitetssikring er en naturlig og løbende del af PUC's arbejde. Den handler både om at passe på det, der allerede fungerer, og om hele tiden at være nysgerrig på, hvordan uddannelsen kan udvikles. Kvalitet forstås derfor ikke som noget statisk, men som noget der skabes og undersøges over tid i mødet mellem studerende, undervisere, ledelse og uddannelsens faglige omgivelser.

Formålet er at sikre, at uddannelsen fortsat har sammenhæng mellem formål, indhold, læringsmål og den praksis, de studerende uddannes til. Samtidig skal kvalitetssikringen understøtte, at PUC følger den faglige udvikling inden for psykoterapi og forholder sig til relevant forskning og nye perspektiver.

Ansvarsfordeling i kvalitetssikring

Kvalitetssikringen bygger på, at flere perspektiver bringes i spil. De studerendes erfaringer, undervisernes faglige blik, holdenes processer, studievejledningens perspektiver, ledelsens samlede vurdering og eksterne faglige vurderinger bidrager hver især til billedet af uddannelsen.

Det er samtidig vigtigt, at kvalitetssikringen ikke alene handler om at finde fejl eller mangler. Den skal også give plads til at få øje på det, der lykkes, det der skaber læring, og det der er værd at holde fast i.

På den måde bliver kvalitetssikringen en del af PUC's fælles ansvar for uddannelsen. I sidste ende er det ledelsen på PUC der er ansvarlig for både indsamling, bearbejdning, formidling og håndtering af kvalitetssikringens resultater.

De studerendes perspektiv

De studerende evaluerer undervisningen anonymt digitalt en gang årligt. Evalueringerne giver mulighed for at forholde sig til blandt andet undervisningens faglige niveau og relevans, egen deltagelse, holdets måde at være i uddannelsen på samt undervisernes indsats.

Evalueringen giver samtidig den studerende anledning til at se på sin egen del af uddannelsen. Hvordan deltager jeg? Hvad tager jeg ansvar for? Hvad bidrager jeg med til holdet? Og hvad har betydning for min egen læring?

De samlede evalueringer bruges af PUC til at få øje på gennemgående temaer og perspektiver. De indgår dermed i overvejelser om, hvor uddannelsen fungerer godt, og hvor der er anledning til at justere eller udvikle.

Ud over de skriftlige evalueringer er der en mundtlig opsamling efter hvert modul. Her får de studerende og underviseren mulighed for sammen at se tilbage på det, der netop er blevet arbejdet med, og bringe erfaringerne med videre.

Studierådets perspektiv

Studierådet skaber et forum, hvor de studerendes perspektiver kan møde ledelsens og administrationens perspektiver. Der deltager repræsentanter fra uddannelsens hold, ledelsen og administrationen, og rådet mødes en gang hvert semester.

De temaer, der opstår i studierådet, samles op og indgår i PUC's videre arbejde med uddannelsen. Studierådet er dermed et sted, hvor erfaringer fra hverdagen kan bringes ind i den mere overordnede udvikling. Møder i studierådet dokumenteres ved referat, som gøres tilgængelig for undervisere og studerende.

Undervisernes perspektiv

Underviserne evaluerer årligt deres undervisning og forholder sig blandt andet til de studerendes udvikling, undervisningens rammer, litteratur, egen faglige udvikling og de moduler, de underviser i.

Lærermøde er et fælles fagligt rum for undervisere og ledelse. Her mødes erfaringer fra undervisningen med faglige perspektiver og med de udviklingsområder, PUC ønsker at arbejde videre med.

Det betyder, at udviklingen af uddannelsen ikke alene sker fra ledelsen og ned. Den sker også gennem de erfaringer og den faglighed, som underviserne bringer med sig fra mødet med de studerende.

Studievejledningens perspektiv

Studievejlederen har en særlig mulighed for at få øje på temaer, der går igen blandt de studerende. Samtaler med studievejlederen skal være et trygt rum, og oplysninger om den enkelte studerende bringes ikke videre som en del af kvalitetssikringen.

Studievejlederen kan derimod bringe generelle temaer og perspektiver ind i dialogen med ledelsen. På den måde kan erfaringer fra studerendes hverdag få betydning for uddannelsens udvikling uden at den enkelte

studerendes fortrolighed brydes. Studievejledning bydes ind til kvalitetssikring ved at have løbende dialog med ledelsen og minimum en gang årligt deltage i et formelt møde med ledelsen hvor erfaringer gennemgås og nedfældes i et referat. Disse erfaringer bruges i den samlede vurdering af udvikling af uddannelsen.

Eksterne perspektiver

PUC inddrager også eksterne perspektiver i kvalitetssikringen. Eksterne censorer bidrager gennem deres vurdering af de studerendes læringsudbytte ved de eksaminer, hvor der anvendes ekstern censur. Deres erfaringer kan efterfølgende indgå i dialogen om uddannelsens faglige niveau og videre udvikling. Erfaringer fra censorer deles i et skriftligt dokument med anbefalinger til udvikling af uddannelsen på PUC.

Kvalitetssikringen hænger desuden sammen med PUC's certificering og deltagelse i relevante faglige fællesskaber. Det giver mulighed for, at uddannelsen løbende bliver set både indefra og udefra.

Uddannelsen på PUC bliver certificeret igennem Dansk Psykoterapeutforening hvert 4. år og gennemgår desuden årligt audit baseret på certificeringskrav fra Dansk Psykoterapeutforening. Yderligere deltager ledelsen fra PUC aktivt i Forum for uddannelser under Dansk Psykoterapeutforening.

Ledelsens perspektiv - årlig erfaringsindsamling og udvikling

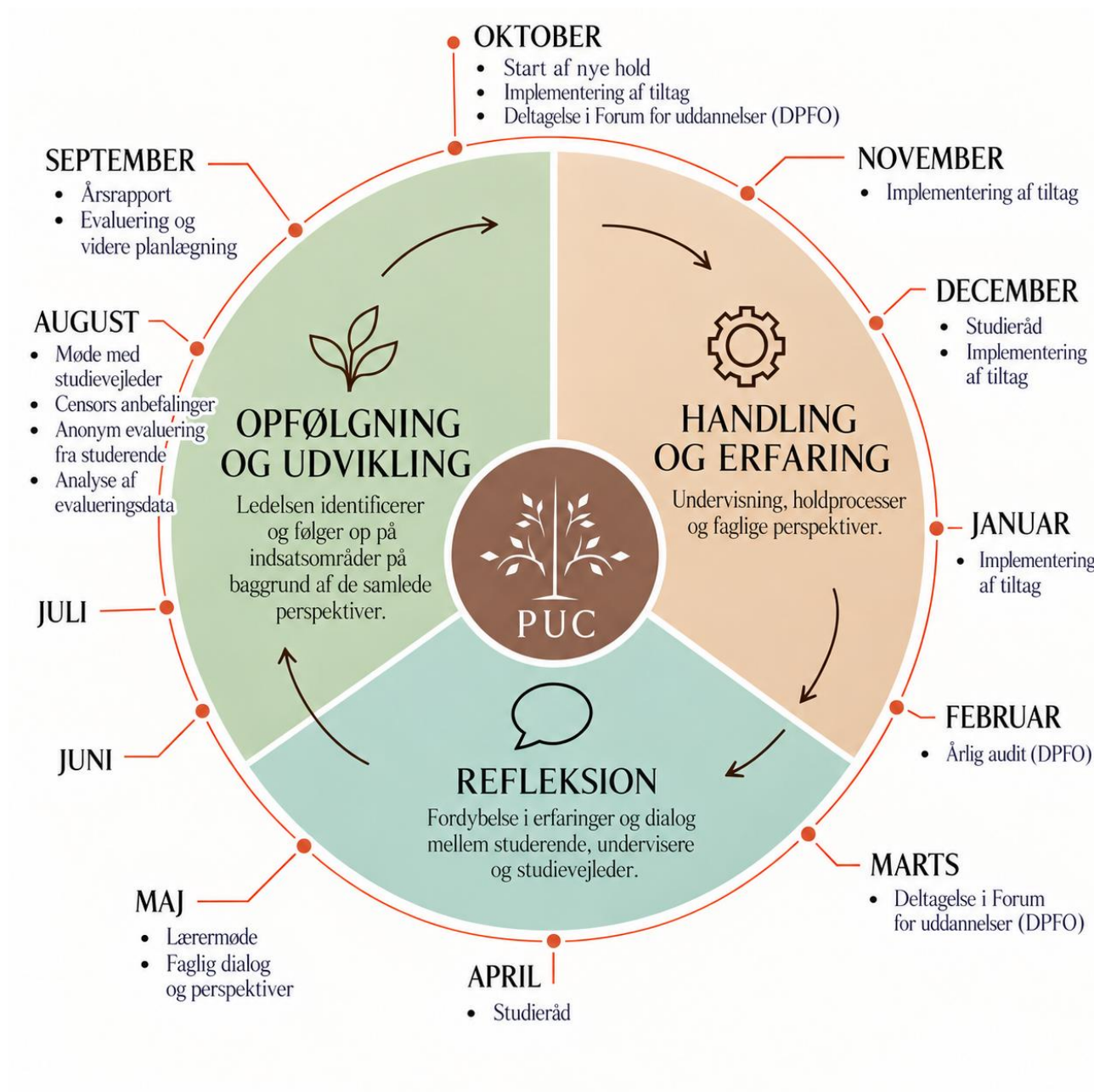
En gang om året samler PUC's ledelse de væsentligste erfaringer og perspektiver fra kvalitetssikringen. På den baggrund identificeres de områder, som der er særlig grund til at arbejde videre med i det kommende år.

Der følges samtidig op på tidligere indsatsområder. På den måde bliver kvalitetssikring ikke blot en samling evalueringer, men en bevægelse fra erfaring til refleksion og fra refleksion til handling.

For PUC handler kvalitet i sidste ende om at holde forbindelsen mellem det, vi siger, vi vil uddanne til, og det, de studerende faktisk oplever, lærer og udvikler gennem deres fire år på uddannelsen. Samtidig handler det om, at uddannelsen kontinuerligt udvikles i takt med samfundet, forskning og psykoterapi som fagfelt.

Årets erfaringer samles i en kortfattet skriftlig rapport der gøres tilgængeligt for studerende, undervisere og censorer. Journal indeholder dels opfølgning på sidste års arbejds punkter og dels arbejds punkter for kommende år.

Årshjul for kvalitetssikring

Uddannelsens indhold og tilrettelæggelse

Uddannelsens opbygning

Uddannelsen er bygget op af en grunduddannelse på 2 år og en overbygningsuddannelse på 2 år.

Grunduddannelsen

Det første år bevæger sig fra at lære PUC's grundlæggende menneskesyn og tilgang til psykoterapi at kende til at undersøge sig selv. Den studerende introduceres til den fænomenologiske tilgang, den eksistentielle

og humanistiske livsholdning samt procesorienteret psykologi, oplevelsesorienteret og neuroaffektiv psykoterapi.

Gennem tilknytningsteori, udviklingspsykologi, egen biografi, krops- og åndedrætsbevidsthed, neuroaffektiv teori, fokusering og procesorienteret psykologi begynder den studerende at opdage sammenhængen mellem egen historie, krop, følelser, relationer og udvikling. Året samles i en integration af det lærte.

På andet år bevæger uddannelsen sig videre fra den personlige undersøgelse mod den begyndende terapeutiske rolle. Her arbejdes blandt andet med eksistentielle grundvilkår og angst, videre personlig udvikling, kroppen i det terapeutiske rum, Fokusering, færdighedstræning, procesorienteret psykologi og den terapeutiske ramme. Modulet om den terapeutiske ramme markerer en tydelig bevægelse ind i forståelsen af terapiens relationelle, etiske og professionelle ramme.

Andet år afsluttes med en integration, hvor den studerende samler erfaringerne fra de to første år og står på et mere erfaringsbaseret grundlag for overbygningsuddannelsen.

Overbygningsuddannelsen

Det tredje år og start på overbygningsuddannelsen markerer overgangen til den egentlige terapeutiske praksis. Den studerende bevæger sig fra primært at undersøge sig selv til i højere grad at arbejde med klientens proces og den terapeutiske relation.

Året begynder med en introduktion til overbygningsuddannelsen og kreative tilpasningsstrategier og fortsætter med færdighedstræning, Fokusering, supervision og arbejde med procesorienteret psykologi og neuroaffektiv udviklingspsykologi. Derudover arbejdes der med blandt andet sekundær traumatisering, kroppen i det terapeutiske rum, spiritualitet samt køn og seksualitet.

Supervision bliver en mere gennemgående del af uddannelsen, og den studerende begynder at arbejde mere selvstændigt med terapeutisk praksis. Året afsluttes med en integration, hvor erfaringerne fra det tredje år samles.

På fjerde år bevæger den studerende sig videre mod selvstændighed, integration og professionel identitet. De terapeutiske perspektiver samles og bringes i højere grad ind i den studerendes egen praksis.

Der arbejdes blandt andet videre med kropsarbejde, supervision på trænings- og eksamensklinter, færdighedstræning, traumeforståelse, procesorienteret psykologi og neuroaffektiv udviklingspsykologi. Hertil kommer Partema, etik, vejledning på den afsluttende eksamensopgave, senfølger efter seksuelle overgreb og den afsluttende Fokusering.

Året bevæger sig samtidig mod spørgsmålet om den studerendes egen måde at være psykoterapeut på og til selvstændigt at kunne varetage rollen som procesorienteret psykoterapeut.

Oversigt over uddannelsen

Følgende er oversigt over uddannelsens moduler og opbygning.

Forskningsmoduler

Som en del af uddannelsens samlede læringsforløb og forberedelsen til den afsluttende eksamen deltager den studerende i forskningsmoduler i psykoterapi udbudt af Dansk Psykoterapeutforening.

Forskningsmodulerne foregår online og på tværs af psykoterapeutuddannelser, der er medlem af Dansk Psykoterapeutforening. Det giver de studerende mulighed for at møde andre psykoterapeutstuderende og få indblik i forskellige faglige perspektiver på forskning i psykoterapi.

Forskningsmodulerne er en obligatorisk del af uddannelsen og omfatter i alt 50 timer fordelt på fem moduler af 10 timer. Undervisningen er på to timer ad gangen, så hvert modul er på 5 gange af 2 timer.

Forskningsmodulerne påbegyndes på grunduddannelsens sidste år og fortsætter som en integreret del af overbygningsuddannelsen. De nærmere tidspunkter og den konkrete tilrettelæggelse kan løbende justeres, så forskningsmodulerne indgår naturligt i uddannelsens samlede progression og i arbejdet frem mod den afsluttende eksamen.

Undervisningsmetoder

Proces- og oplevelsesorienteret og fænomenologisk undervisning

Undervisningen på PUC tager udgangspunkt i en proces- og oplevelsesorienteret og fænomenologisk tilgang. Det betyder, at læring ikke alene sker gennem teori og formidling, men også gennem den studerendes egne erfaringer, sansninger, undersøgelser og møde med andre mennesker.

Den fænomenologiske tilgang betyder, at den studerende inviteres til først at undersøge og beskrive det, der faktisk opleves, før der eventuelt drages konklusioner eller fortolkes. Den studerendes oplevelse bliver dermed ikke et facit, men et sted at begynde en undersøgelse. Underviseren er i denne proces ikke alene formidler af viden, men også medundersøger, som hjælper den studerende med at sætte oplevelser, erfaringer og spørgsmål i relation til teori og psykoterapeutisk praksis.

På PUC hænger den proces- og oplevelsesorienterede undervisning tæt sammen med uddannelsens tre bærende psykoterapeutiske perspektiver: procesorienteret psykologi, oplevelsesorienteret psykoterapi og neuroaffektiv psykoterapi. Undervisningen vil derfor veksle mellem teori, demonstrationer, øvelser, træning, refleksion og fælles undersøgelse. Det er en væsentlig del af uddannelsen, at den studerende ikke blot lærer om psykoterapi, men får mulighed for at erfare, undersøge og øve de processer, som senere skal kunne rummes i det terapeutiske arbejde.

Underviseren har samtidig ansvar for at holde forbindelsen mellem den konkrete oplevelse og uddannelsens faglige grundlag. En erfaring fra en øvelse eller en personlig proces kan således blive undersøgt i relation til teori, metode, etik og psykoterapeutisk praksis. På den måde bliver oplevelsen en vej ind i læringen uden at stå alene.

Undervisningen tilrettelægges med blik for både den enkelte studerendes proces og holdets fælles proces. Læringsmål og faglige rammer er derfor vigtige, men de kan justeres, når det giver mening for holdets læring og udvikling. Det sker altid med opmærksomhed på, at uddannelsens samlede læringsmål fortsat skal nås. Dette er også i tråd med PUC's forståelse af læringsmålene som en samlet progression gennem uddannelsen.

Teori gennem erfaring og undersøgelse

Den teoretiske undervisning formidles på en måde, hvor de studerende så vidt muligt inviteres til at være aktive deltagere i deres egen læring. Teori kan introduceres gennem oplæg og formidling, men også gennem øvelser, cases, dialog, demonstrationer og fælles refleksion.

Det er centralt, at teori ikke bliver løsrevet fra psykoterapeutisk praksis. Den studerende skal gradvist kunne bevæge sig mellem oplevelse, teori, refleksion og praksis og undersøge, hvordan de forskellige perspektiver kan forstås og bringes i spil.

På samme måde er den fænomenologiske tilgang ikke kun noget, der undervises i. Den forsøges levet i undervisningen. Den studerende øver sig i at være nysgerrig på det, der viser sig, holde fortolkningen åben og undersøge flere mulige forståelser.

Oplæg og formidling

På forskellige tidspunkter i uddannelsen kan de studerende selv stå for teoretiske oplæg eller andre former for faglig formidling. Formålet er ikke alene at træne formidling, men også at give den studerende mulighed for at fordybe sig i et fagligt område og undersøge, hvordan teori kan forstås og formidles til andre.

Oplæg kan med fordel være oplevelsesorienterede og inddrage dialog, øvelser, eksempler eller andre former for aktiv deltagelse. Det afgørende er, at den studerende viser en forståelse af stoffet og kan skabe forbindelse mellem teori, erfaring og psykoterapeutisk praksis.

Efterfølgende kan underviser og medstuderende bidrage med spørgsmål, feedback og perspektiver. På den måde bliver formidlingen også en del af det fælles læringsrum.

Det personlige, relationelle og verdensmæssige perspektiv

PUC's menneskesyn tager udgangspunkt i, at mennesket aldrig står alene. Vi er både mennesker i os selv, mennesker i relationer og mennesker, der lever i en større verden. Det hænger sammen med uddannelsens eksistentielle og humanistiske livsholdning, hvor blandt andet frihed, ansvar og kærlighed forstås i relation til både en selv, den anden og verden.

Dette perspektiv er også en del af undervisningen. Den studerende inviteres til at undersøge, hvad der sker i dem selv, mellem dem og andre og i den større sammenhæng, som vi alle er en del af.

Det betyder blandt andet, at den studerende øver sig i både at kunne mærke og udtrykke egne behov og samtidig være opmærksom på, hvad der sker med andre og i fællesskabet. Nogle gange vil det være vigtigt at stå ved sig selv. Andre gange vil det være vigtigt at kunne træde et skridt tilbage og give plads til en anden eller til holdets proces.

Gennem uddannelsen forventes den studerende gradvist at kunne rumme disse perspektiver samtidig og tage ansvar for, hvordan egne handlinger, reaktioner og valg påvirker relationen, holdet og den sammenhæng, man indgår i.

Den studerendes deltagelse

Den proces- og oplevelsesorienterede undervisning forudsætter en aktiv deltagelse. Den studerende forventes derfor at møde undervisningen med nysgerrighed, engagement og villighed til at undersøge egne erfaringer.

Det personlige arbejde er en væsentlig del af uddannelsen, og den studerende vil derfor blive inviteret til at bringe egne oplevelser, reaktioner og erfaringer ind i undervisningen. Det sker altid inden for en ramme, hvor den studerendes grænser respekteres.

At arbejde proces- og oplevelsesorienteret betyder ikke, at den studerende skal dele alt. Evnen til at mærke en grænse og sige til eller fra er i sig selv en del af læringen. Den studerende skal kunne tage ansvar for, hvad der er relevant at bringe ind i undervisningen, og hvad der hører hjemme i individuel terapi eller andre personlige rum.

Uddannelsen er ikke et terapeutisk behandlingsforløb. Personlige processer kan opstå som en naturlig del af den proces- og oplevelsesorienterede undervisning, men undervisningens formål er læring og faglig udvikling. Når en personlig erfaring indgår i undervisningen, sker det derfor med henblik på undersøgelse, læring og efterfølgende faglig refleksion. Hvis en proces kræver egentlig terapeutisk bearbejdning, hører den hjemme i den studerendes egenterapi.

Den studerende forventes samtidig at deltage aktivt i de læringsfællesskaber, der ligger uden for selve undervisningen, herunder arbejdet med trænings- og eksamensklinter og individuel supervision (hvis den studerende har flere eksterne klienter end 45 timer).

Holdet som læringsfællesskab

Holdet er en væsentlig del af PUC's læringsrum. Meget af den læring, der sker på uddannelsen, opstår i mødet mellem mennesker og i undersøgelsen af det, der sker mellem os.

Derfor er undervisningen også et sted, hvor de studerende øver sig i at være nysgerrige, åbne og ikke-dømmende. Det indebærer samtidig, at der skal være plads til forskellighed, spørgsmål og faglig uenighed. Den studerende forventes ikke ukritisk at overtage underviserens perspektiver, men at undersøge dem og forholde sig til dem.

På den måde bliver undervisningen ikke blot et sted, hvor viden gives videre. Den bliver et fælles rum, hvor teori, erfaring, relation og refleksion mødes, og hvor den studerende gradvist udvikler den måde at være til stede på, som senere skal kunne bæres ind i den psykotераapeutiske relation.

Brug af onlineundervisning

På PUC er det fysiske møde en væsentlig del af uddannelsen. Den proces- og oplevelsesorienterede og fænomenologiske tilgang bygger i høj grad på nærvær, kontakt og det, der opstår mellem mennesker i rummet. Derfor foregår størstedelen af uddannelsen med fysisk fremmøde, og onlineundervisning anvendes kun i begrænset omfang.

Onlineformatet kan anvendes, når det understøtter uddannelsens øvrige aktiviteter. Det kan blandt andet være i forbindelse med individuelle evalueringer, enkelte egenterapisessioner efter den studerendes eget valg, fællesmøder efter behov og andre aktiviteter, hvor onlineformatet giver mening.

Forskningsmodulerne i psykoterapi udgør en særlig del af uddannelsen. Disse moduler udbydes af Dansk Psykoterapeutforening og foregår online på tværs af psykoterapeutuddannelser. Forskningsmodulerne udgør i alt 50 timers obligatorisk undervisning og indgår som en integreret del af uddannelsens samlede læringsforløb og forberedelsen til den afsluttende eksamen.

Onlineundervisning er således et minimalt supplement til den fysiske uddannelse og ikke en erstatning for det fælles, nærværende læringsrum, som udgør en central del af PUC's uddannelsesform.

Omfang af litteratur

Den studerende må forvente at læse omkring en bogtitel pr. modul, suppleret eller erstattet med relevante artikler, kapitler eller kompendier. Som samlet pejlemærke svarer det til omkring 250 normalsider pr. modul, eller cirka 10.500 normalsider gennem uddannelsens fire år.

Den obligatoriske litteratur fremgår af semesterplanerne, så den studerende kan se, hvad der forventes læst i forbindelse med det enkelte modul. Litteraturen er en del af uddannelsens samlede læringsforløb og skal derfor ikke alene forstås som forberedelse til undervisningen, men som et grundlag for den fortsatte faglige fordybelse.

Den til enhver tid gældende litteraturliste findes på PUC's hjemmeside.

Regler om krav om læsning af tekster på fremmedsprog

Dele af uddannelsens faglitteratur er på engelsk og der kan forekomme litteratur på norsk eller svensk. Litteratur på fremmedsprog udgør maksimum 50 procent af den samlede obligatoriske litteratur.

Kommunikation om psykoterapeutuddannelsen

Etik er en grundlæggende del af det at uddanne sig til psykoterapeut på PUC. Den etiske opmærksomhed begynder derfor allerede fra uddannelsens første dag og udvikles gennem hele uddannelsen. Det gælder også den måde, den studerende kommunikerer om sig selv, sin uddannelse og sit arbejde med andre.

Særligt når den studerende begynder at arbejde med trænings- og eksamensklienter, er det vigtigt, at kommunikationen er tydelig og gennemsigelig. Klienten skal inden et forløb vide, at samtalerne foregår med en psykoterapeutstuderende som en del af dennes uddannelse, og hvad det indebærer. Herunder underskrive samtykkeerklæring.

Den studerende må derfor ikke præsentere eller markedsføre sig som psykoterapeut, før uddannelsen er gennemført. Den studerende kan derimod beskrive sig som psykoterapeutstuderende på PUC. Kommunikation og markedsføring skal være saglig, ærlig og i overensstemmelse med de etiske regler og retningslinjer, der gælder for medlemmer af Dansk Psykoterapeutforening.

Når den studerende omtaler PUC og uddannelsen i eget materiale, skal oplysningerne være korrekte og kunne forstås af modtageren uden særlige forudsætninger. Det gælder blandt andet oplysninger om uddannelsens længde, status og certificering.

Som eksempel kan den studerende anvende den af PUC godkendte formulering om uddannelsens certificering og godkendelse, som findes i denne studieordning.

PUC ser den studerendes kommunikation som en del af det professionelle ansvar, der følger med at være under uddannelse til psykoterapeut. Hvis PUC bliver opmærksom på kommunikation, der ikke lever op til disse rammer, vil den studerende blive kontaktet og bedt om at ændre eller præcisere kommunikationen. Hvis retningslinjerne ikke efterfølgende overholdes, kan det få betydning for den studerendes fortsatte uddannelsesforløb.

Studieråd og studierådsrepræsentant

PUC har et studieråd, som skaber et fælles rum for dialog mellem studerende, undervisere, supervisorer og ledelse. Studierådet giver mulighed for at bringe erfaringer fra hverdagen på uddannelsen ind i en større sammenhæng og for sammen at undersøge temaer, der har betydning for uddannelsesmiljøet, undervisningen og de studerendes læring. Erfaringer fra arbejdet i studierådet er en del af uddannelsens kvalitetssikring.

Studierådet har både et orienterende, drøftende og rådgivende formål. Det er et sted, hvor relevante erfaringer og perspektiver kan mødes, undersøges og kvalificeres. Drøftelserne og de rådgivende perspektiver kan indgå i ledelsens videre beslutninger om uddannelsen.

Alle hold har en studierådsrepræsentant. Ved studiestart vælges en studierådsrepræsentant og en suppleant, og der vælges på ny repræsentant og suppleant ved begyndelsen af hvert studieår.

Studierådet består af en repræsentant fra hvert hold, en repræsentant fra undervisergruppen, en repræsentant fra supervisorgruppen samt den uddannelsesansvarlige leder. Hvis en studierådsrepræsentant er forhindret i at deltage, er det dennes ansvar at sørge for, at suppleanten deltager.

Studierådet mødes som udgangspunkt minimum en gang hvert semester og kan mødes oftere, hvis der er behov for det. Møderne foregår som udgangspunkt fysisk, men kan i særlige tilfælde afholdes online.

Dagsorden udsendes som udgangspunkt minimum 14 dage før mødet. Studerende, undervisere, supervisorer og ledelse kan bringe temaer, spørgsmål og forslag ind til drøftelse gennem deres repræsentant.

Studierådsrepræsentanten har dermed en vigtig opgave i at lytte til sit hold og bringe relevante erfaringer og perspektiver med ind i studierådet. Omvendt har repræsentanten også ansvar for at bringe relevant information tilbage til holdet.

Der udarbejdes referat efter hvert møde, der som udgangspunkt udsendes senest 14 dage efter mødet. Referatet samler de væsentligste temaer, perspektiver og eventuelle beslutninger og er ikke en gengivelse af den enkelte deltagers udsagn. Referaterne gøres tilgængelige for studerende og undervisere.

PUC's ledelse har ansvar for mødeindkaldelse, dagsorden og referat.

Studierådets opgaver

Studierådet kan blandt andet:

- skabe dialog mellem studerende, undervisere, supervisorer og ledelse
- bidrage med perspektiver på uddannelsens kvalitet og udvikling
- drøfte forhold, der har betydning for livet som studerende på PUC
- undersøge etiske temaer på uddannelsen, når de ikke vedrører konkrete personer
- skabe erfaringsudveksling mellem studerende og uddannelsens forskellige faglige funktioner
- rådgive ledelsen om studierelevante forhold, uddannelsesmiljø, etik og undervisningens kvalitet

- tage temaer op, som studierådet finder relevante for uddannelsen.

Studierådet er således ikke alene et forum, hvor udfordringer bringes videre. Det er også et sted, hvor det, der fungerer, kan deles, og hvor forskellige erfaringer kan mødes og give anledning til nye perspektiver.

Ansvar som studierådsrepræsentant

At være studierådsrepræsentant indebærer et ansvar for at repræsentere den gruppe, man er valgt af, så nuanceret og åbent som muligt. Rollen handler ikke om at fremføre en personlig dagsorden, men om at være nysgerrig på de forskellige erfaringer og perspektiver, der findes i den gruppe, man repræsenterer.

Studierådsmedlemmet skal derfor være forberedt til møderne, have sat sig ind i dagsordenen og have givet den gruppe, man repræsenterer, mulighed for at komme med spørgsmål, erfaringer og forslag.

Hvis et medlem er forhindret i at deltage, har medlemmet ansvar for at sikre, at suppleanten får besked og mulighed for at deltage.

PUC's ledelse har ansvar for at følge op på de temaer og tiltag, der udspringer af studierådets arbejde. Hvor der iværksættes ændringer, skal der efterfølgende være mulighed for at se på, hvordan de har virket, og hvad der eventuelt skal arbejdes videre med. På den måde bliver studierådet en del af den løbende bevægelse mellem erfaring, dialog, refleksion og udvikling.

Eksamensregler

Indstilling til eksaminer

Indstilling til eksaminer på PUC forudsætter, at den studerende har opfyldt de krav, der knytter sig til den pågældende del af uddannelsen. Det indebærer blandt andet, at:

- alle tidligere eksaminer er bestået
- gældende regler for fremmøde og fravær er overholdt
- den nødvendige dokumentation for uddannelsesterapi, supervision, gennemførte træningsterapier og øvrige uddannelsesaktiviteter er dokumenteret.

Indstillingen til eksamen sker desuden på baggrund af en samlet vurdering af den studerendes uddannelsesforløb. Her indgår blandt andet de beskrevne læringsmål, løbende evalueringer, skriftlige opgaver og terapeutiske træning samt eventuelle individuelle udviklingspunkter, som tidligere er blevet drøftet og kommunikeret til den studerende.

På PUC ser vi uddannelsen som et sammenhængende udviklingsforløb. Indstillingen til eksamen handler derfor ikke alene om, hvorvidt formelle krav er opfyldt, men også om, hvorvidt den studerende er nået dertil i sin faglige, personlige og terapeutiske udvikling, at den pågældende del af uddannelsen kan afsluttes og næste skridt tages.

Hvis en studerende ikke indstilles til en eksamen, indkaldes den studerende til en samtale med holdleder og/eller faglig ledelse. Her gennemgås baggrunden for, at indstilling ikke kan finde sted, og der skabes tydelighed om, hvad den studerende skal arbejde videre med eller opfylde for at kunne blive indstillet til eksamen. Samtalen skal give den studerende mulighed for at forstå vurderingen og få et klart grundlag for det videre uddannelsesforløb. Samtalens konklusioner nedfældes skriftligt og sendes til den studerende.

Oversigt over eksaminer og prøver

Oversigt over eksaminer

Eksamensoversigt			
År	Eksamensformer (mundtlige/skriftlige)	Bestået/ikke bestået – karakter	Internt og/eller eksternt bedømt
1. år	1 prøve med skrivning af biografi (0-7 års-alderen)	Bestået / Ikke bestået	Internt
1. år	1 prøve med skrivning af biografi (7-14 års-alderen)	Bestået / Ikke bestået	Internt
2. år	1 prøve med skrivning af biografi (14-21 års-alderen)	Bestået / Ikke bestået	Internt
2. år	1 prøve med skrivning af biografi (21-28 års-alderen)	Bestået / Ikke bestået	Internt
3. år	1 skriftlig eksamen ved afslutning af 3. år	Bestået / Ikke bestået	Eksternt
4. år	1 Skriftlig afsluttende eksamen 1 Mundtlig afsluttende eksamen	Karakter 7-trinsskala Karakter 7-trinsskala	Eksternt Eksternt

Eksaminer og prøver på PUC følger uddannelsens progression og giver den studerende mulighed for løbende at samle op på og dokumentere sin faglige, personlige og terapeutiske udvikling.

På grunduddannelsen, 1. og 2. år, indgår fire prøver hvor den studerende skriver egen biografi, som er en integreret del af uddannelsens personlige og faglige udviklingsspor.

På overbygningsuddannelsen 3. og 4. år, gennemføres en skriftlig eksamen efter tredje år og den afsluttende eksamen ved udgangen af fjerde år. Den afsluttende eksamen består af en skriftlig opgave og en mundtlig eksamination, som tilsammen udgør 2 eksaminationer.

Samlet er der således 4 prøver og 3 eksaminationer på uddannelsen. Eksaminationer er ekstern censureret.

Eksaminer og prøver tager udgangspunkt i uddannelsens læringsmål og skal ses som en del af det samlede læringsforløb. De skal ikke alene vise, hvad den studerende ved, men også hvordan den studerende kan forbinde teori, egen erfaring, terapeutisk praksis og refleksion.

Prøver ved biografier på grunduddannelsen

Arbejdet med egne biografier er en gennemgående del af PUC's grunduddannelse. Den studerende arbejder gennem de to første år med fire perioder af sit liv, hvor egen livshistorie undersøges i sammenhæng med udviklingspsykologiske, neuroaffektive, relationelle og eksistentielle perspektiver.

De fire biografier tager udgangspunkt i:

- **0–7 år** – første vækstbølge
- **7–14 år** – anden vækstbølge
- **14–21 år** – tredje vækstbølge
- **21–28 år** – den tidlige voksenalder

Biografierne fremlægges og arbejdes med i forskellige former på holdet, hvor den studerende både undersøger sin egen historie og lytter til andres. Arbejdet forbinder den personlige erfaring med teori og understøtter en gradvis udvikling af den studerendes evne til at forstå egne mønstre, ressourcer, sårbarheder og udviklingsmuligheder.

Hver biografi skal bestå og bedømmes af holdleder. Prøverne er dermed en forudsætning for den studerendes fortsatte progression på grunduddannelsen. De skal samtidig forstås som en del af uddannelsens læringsform, hvor den studerendes egen livserfaring er et væsentligt materiale for udviklingen af psykoterapeutisk faglighed.

De fire prøver med skrivning af egen biografi er placeret i uddannelsens personlige udviklingsspor og knytter sig til arbejdet i blandt andet modul 3, 8, 12 og 17.

Skriftlig eksamen efter 3. år

Efter tredje år afsluttes studieåret med en skriftlig eksamen.

På dette tidspunkt er den studerende begyndt at arbejde mere selvstændigt med terapeutisk praksis, og eksamen afspejler denne progression. Der lægges derfor vægt på den studerendes evne til at forbinde teoretiske og terapeutiske perspektiver med forståelsen af klientens proces og den studerendes egne terapeutiske valg.

Eksamen skal give den studerende mulighed for at vise, at den teoretiske viden og de terapeutiske færdigheder, der er opbygget gennem uddannelsens første tre år, kan indgå i en sammenhængende og reflekteret forståelse af psykoterapeutisk arbejde.

Den skriftlige eksamen bedømmes som bestået/ikke bestået og er eksternt censureret.

Den nærmere opgaveform, omfang, aflevering og vejledning fremgår af den til enhver tid gældende eksamensvejledning.

Afsluttende eksamen

Uddannelsen afsluttes med en samlet eksamen, der består af en skriftlig opgave og en mundtlig eksamination.

Den afsluttende skriftlige opgave tager udgangspunkt i den studerendes egen praksis og giver mulighed for at undersøge og formidle et relevant fagligt spørgsmål med afsæt i den studerendes erfaringer fra det terapeutiske arbejde.

Opgaven skal vise, at den studerende selvstændigt kan forbinde psykoterapeutisk teori, psykologisk forståelse, videnskabsteoretiske perspektiver og metodiske overvejelser. Den skal samtidig dokumentere den studerendes evne til at undersøge, reflektere over og formidle egen praksis på det niveau, der forventes ved afslutningen af en uddannelse på niveau 7 vurderet op imod EQF.

Den mundtlige eksamination tager udgangspunkt i en kortere skriftlige opgave på 5 normalsider af 2400 anslag der beskriver terapiforløb med eksamensklient. Her får den studerende mulighed for at uddybe, perspektivere og diskutere sit arbejde og indgå i en faglig dialog om de valg, overvejelser og sammenhænge, der ligger i terapiforløbet. Samtidig skal den studerende fremvise videoklip af terapi med eksamensklient, så det praktiske arbejde fremvises og vurderes.

Dermed består den afsluttende eksamen af en stor skriftlig opgave, en væsentligt mindre skriftlig fremstilling og en mundtlig præsentation.

Den afsluttende eksamen vurderer således den studerendes samlede opnåelse af uddannelsens læringsmål og evne til selvstændigt at forholde sig til psykoterapeutisk praksis, teori, metode og egen professionelle udvikling.

Den afsluttende eksamen bedømmes i overensstemmelse med gældende krav til niveau 7 vurderet op imod EQF og Dansk Psykoterapeutforenings kompetence- og certificeringsgrundlag.

Vejledning til den afsluttende eksamen er tilgængelig for studerende.

Generelt om eksaminer og prøver

Eksaminer og prøver på PUC er en del af uddannelsens samlede læringsforløb. De skal give den studerende mulighed for at vise, hvordan uddannelsens læringsmål er omsat til viden, færdigheder og kompetencer.

Bedømmelsen tager udgangspunkt i de læringsmål, der gælder for den pågældende eksamen eller prøve. Ved den afsluttende eksamen vurderes den studerendes samlede opnåelse af uddannelsens læringsmål.

Klage over eksaminer og prøver

Den studerende kan klage over en eksamen eller prøve, hvis klagen vedrører eksaminationsgrundlaget og dets forhold til pensum, eksaminationens forløb eller bedømmelsen.

En klage skal være skriftlig og begrundet og skal sendes til PUC's faglige ledelse senest 14 dage efter, at den studerende har modtaget bedømmelsen.

Ved en skriftlig eksamen vil den faglige ledelse gennemgå opgaven og vurdere grundlaget for klagen. Dette kan ske i dialog med eksaminator og censor.

Ved en mundtlig eksamination skal den studerende så præcist som muligt beskrive det forløb, klagen vedrører. Den faglige ledelse vil herefter indhente eksaminators og eventuelt censors vurdering af forløbet og kan, hvis det er nødvendigt, indkalde den studerende til en uddybende samtale.

En klage kan føre til, at:

- bedømmelsen fastholdes
- bedømmelsen vurderes på ny på det foreliggende grundlag
- eksamen eller prøven skal gennemføres på ny.

Den studerende modtager en skriftlig afgørelse senest tre uger efter, at klagen er modtaget af den faglige ledelse.

Sygdom ved eksaminer og prøver

Hvis en studerende på grund af sygdom eller en anden alvorlig og uforudset hændelse er forhindret i at deltage i en eksamen eller prøve, skal PUC kontaktes hurtigst muligt.

Ved sygdom eller anden godkendt forhindring kan den studerende få mulighed for at gennemføre eksamen eller prøven på et senere tidspunkt. Den konkrete tilrettelæggelse aftales med PUC's ledelse og afhænger blandt andet af eksamensformen og tidspunktet for den næste ordinære eksamen.

Hvis en ny eksamen medfører særlige omkostninger, kan disse påhvile den studerende. De nærmere vilkår fremgår af PUC's gældende regler.

Genindstilling til eksaminer og prøver

Hvis en studerende ikke består en eksamen eller prøve, kan den studerende genindstilles til den samme eksamen eller prøve to gange. Der er således i alt tre eksamensforsøg: det ordinære forsøg samt to genindstillinger.

Der kan af praktiske og uddannelsesmæssige årsager gå en periode, før en ny eksamen eller prøve kan gennemføres. Tidspunktet aftales med PUC's ledelse.

En eksamen eller prøve er ikke bestået, når:

- eksamen eller prøven er bedømt ikke bestået
- den studerende udebliver eller kommer så sent, at eksamen eller prøven ikke kan gennemføres
- den studerende ikke rettidigt dokumenterer sygdom eller anden gyldig forhindring
- den studerende ikke afleverer den skriftlige opgave eller andet krævet materiale inden for den fastsatte frist.

Efter tre forsøg er eksamen eller prøven ikke bestået. Hvis den studerende ønsker at fortsætte uddannelsen, træffes der i dialog med PUC's ledelse en vurdering af det videre forløb. Det kan indebære, at den studerende skal gennemføre dele af det forudgående uddannelsesforløb igen, før en ny eksamen kan finde sted.

Udgifter forbundet med genindstilling eller eventuel gentagelse af dele af uddannelsen afholdes af den studerende. De nærmere vilkår fastsættes af PUC.

Genindstilling til den afsluttende eksamen

Den afsluttende eksamen består af en stor skriftlig opgave, en mindre skriftlig fremstilling af terapiforløb med eksamensklient, videomateriale fra den studerendes terapeutiske arbejde og en mundtlig eksamination.

Videomaterialet indgår som en del af grundlaget for den mundtlige eksamination. Det skal give mulighed for at se den studerendes terapeutiske arbejde i praksis og danne udgangspunkt for faglig dialog og refleksion over den terapeutiske proces, terapeutens valg og den studerendes egen praksis.

Hvis den studerende ikke afleverer den afsluttende skriftlige opgave eller det krævede videomateriale og den mindre skriftlige fremstilling inden for de fastsatte frister eller ikke opfylder de formelle krav, kan den studerende ikke gennemføre den mundtlige del af den afsluttende eksamen, før kravene er opfyldt.

Hvis den studerende på grund af sygdom eller anden gyldig forhindring ikke kan deltage i den mundtlige eksamination, aftales tidspunktet for en ny eksamination med PUC's ledelse.

Hvis den afsluttende eksamen ikke består, kan den studerende genindstilles til eksamen to gange. Der er således i alt tre forsøg på den afsluttende eksamen.

Ved en ny eksamen vurderes det, hvilke dele af eksamensgrundlaget der skal udarbejdes eller gennemføres på ny. Det kan blandt andet være den store skriftlige opgave, den mindre skriftlige fremstilling, videomaterialet og/eller den mundtlige eksamination, afhængigt af grundlaget for, at eksamen ikke blev bestået.

Hvis den studerende efter tre forsøg fortsat ikke har bestået den afsluttende eksamen, kan uddannelsen ikke afsluttes på det foreliggende grundlag. Et eventuelt videre forløb aftales med PUC's ledelse og kan indebære, at dele af det forudgående uddannelsesforløb skal gennemføres igen.

Bedømmelse og censurering

Formålet med eksaminer og prøver er at vurdere, om og i hvilken grad den studerende har opnået de kvalifikationer, der er beskrevet i uddannelsens læringsmål.

Hvor der indgår censor i bedømmelsen, har censor blandt andet til opgave at medvirke til at sikre, at:

- eksamen gennemføres i overensstemmelse med studieordningen og gældende regler
- bedømmelsen tager udgangspunkt i uddannelsens læringsmål
- de studerende behandles ensartet og retfærdigt
- bedømmelsen er fagligt begrundet og pålidelig.

Bedømmelsen er individuel og udtrykker en samlet vurdering af den studerendes præstation i forhold til de læringsmål, der gælder for den pågældende eksamen eller prøve.

Ved den afsluttende eksamen indgår den skriftlige opgave, videomaterialet og den mundtlige eksamination i vurderingen af den studerendes samlede faglige og terapeutiske kompetence. Yderligere forholder censor sig til rammer og vejledning fra Dansk Psykoterapeutforening.

Kun eksaminator og censor er til stede under voteringen. Under voteringen skal eksaminator og censor gøre notater om den studerendes præstation og bedømmelsesgrundlaget. Notaterne opbevares i overensstemmelse med gældende regler og kan anvendes som dokumentation ved en eventuel klagesag.

Procedure for støtte til studerende med funktionsnedsættelse

Er der studerende, der har behov for særskilte aftaler og rammer ved eksaminer, ved eksempelvis ordblindhed eller andre relevante forhold, skal dette afklares med den faglige ledelse på PUC. Det er den studerendes ansvar at gøre ledelsen opmærksom på disse behov ved opstart på uddannelsen, således at der kan tages hensyn til disse i planlægningen af uddannelsesforløbet. Det vil i disse tilfælde kunne laves særaftaler om rammer for eksamen og prøver, ved eksempelvis øget tid til skriftlige opgave. I tilfælde af særaftaler vil disse være nedskrevet og vil ligeledes blive udmeldt til holdet, så der er transparens om rammerne.

Procedure for støtte til studerende med funktionsnedsættelse er på baggrund af, at vi anerkender menneskets iboende værdighed og forskellighed og ser inklusion samt lige adgang til læring som både et

etisk ansvar og en faglig nødvendighed. Vores mål er at skabe et læringsmiljø, hvor alle studerende, uanset baggrund, evner og livsomstændigheder, har reel mulighed for at deltage, udvikle sig og lykkes på egne præmisser.

Dette gælder særligt for studerende med fysiske, psykiske eller kognitive funktionsnedsættelser, som kan have behov for individuelle tilpasninger for at kunne deltage på lige fod. Inklusion betyder ikke at behandle alle ens, men at møde den enkelte med forståelse, fleksibilitet og faglig omsorg.

Vi arbejder systematisk med at identificere og nedbryde barrierer i undervisning, evaluering og organisering, som kan hindre deltagelse og læring. Mangfoldighed ses som en ressource, der styrker fællesskab, refleksion og professionel modenhed. Inklusion er således ikke blot en organisatorisk forpligtelse, men en integreret del af vores professionsetik og menneskesyn.

Formål

At sikre lige adgang til uddannelse og fuld deltagelse for studerende med dokumenteret funktionsnedsættelse, herunder, men ikke begrænset til, ordblindhed, ADHD, syns- eller hørenedsættelse, psykiske lidelser og fysiske handicaps, i overensstemmelse med principperne om ligebehandling, rummelighed og anerkendelse af forskellighed.

Omfang

Proceduren gælder for alle studerende på psykoterapeutuddannelser, godkendt af Dansk Psykoterapeutforening, og dækker undervisningsaktiviteter, studieopgaver, eksaminer og praksiselementer, som fx egenterapi og supervision.

Lovgrundlag og retningslinjer

- Forskelsbehandlingsloven
- Forvaltningslovens principper om saglighed, proportionalitet og partshøring
- Databeskyttelsesforordningen (GDPR)
- Uddannelsens interne retningslinjer for eksamen, evaluering og læringsmiljø

Definition af funktionsnedsættelse

En funktionsnedsættelse er en fysisk, psykisk eller kognitiv tilstand, der i væsentlig grad påvirker en persons mulighed for at gennemføre uddannelsesaktiviteter på lige fod med andre studerende, medmindre der iværksættes støtteforanstaltninger.

Procedures trin-for-trin

1. Anmodning

- Studerende indgiver skriftlig anmodning om støtte til uddannelsesleder eller administrativ ansvarlig.
- Anmodningen skal være ledsaget af dokumentation fra relevant fagperson (fx læge, psykolog, logopæd).
- Studerende opfordres til at søge tidligt i forløbet (gerne før semesterstart), men ansøgning kan ske løbende.

2. Vurdering og samtale

- Uddannelsesleder foretager en individuel vurdering i dialog med den studerende.
- Tilpasninger vurderes ud fra relevans, rimelighed og nødvendighed, uden at kompromittere faglige krav.
- Undervisere eller eksterne fagpersoner kan inddrages efter behov.

3. Mulige støtteforanstaltninger

- Tilpasninger kan fx omfatte:

Område	Eksempler på støtte
Undervisning	Brug af noter, lydoptagelser, skriftligt materiale i tilgængeligt format
Opgaver	Forlænget tid, anvendelse af oplæsnings- og skrivehjælpemidler
Eksamen	Forlænget tid, alternativ prøveform (mundtlig i stedet for skriftlig)
Studieliv	Mentorordning, særlig vejledning, social støtte ved behov

4. Beslutning og implementering

- Aftaler dokumenteres i en fortrolig støttekontrakt mellem PUC og studerende.
- Beslutningen revurderes minimum én gang årligt, eller ved ændrede forhold.

5. Tavshedspligt og databeskyttelse

- Oplysninger behandles fortroligt og efter gældende databeskyttelsesregler.
- Adgang til oplysninger begrænses til personer med sagligt behov.

Klage og revurdering

Studerende kan indgive skriftlig klage til PUC's ledelse, hvis anmodningen afslås.

Klager behandles efter principperne i PUC's generelle klageprocedure.

Regler for skriftlige opgaver, herunder den afsluttende opgave

De skriftlige opgaver på PUC er en del af den studerendes faglige udvikling gennem uddannelsen. Opgaverne skal give plads til både faglig fordybelse, selvstændig tænkning og en tydelig forbindelse mellem teori, erfaring og psykotераpeutisk praksis.

Aflevering og formalia

Skriftlige opgaver skal afleveres rettidigt via krypteret mail. Den aktuelle mailadresse og de nærmere krav til aflevering fremgår af den enkelte eksamensopgave og eksamensvejledning.

Opgaverne skal overholde det angivne omfang, hvor en normalside svarer til 2.400 anslag inklusiv mellemrum. Opgaven skal være korrekturlæst og fremstå gennemarbejdet, sammenhængende og tydelig i sin formidling.

Henvisninger og litteraturliste skal udarbejdes efter APA-systemet. Den studerende kan finde eksempler på APA's hjemmeside: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples>

Når den studerende inddrager personer, klienter eller andre konkrete mennesker i en skriftlig opgave, skal alle oplysninger anonymiseres. Anonymiseringen skal være tilstrækkelig til, at personen ikke kan genkendes.

Kilder og faglighed

Den studerende skal kunne redegøre for, hvor faglig teori, begreber og øvrigt fagligt indhold stammer fra. Kilderne skal være originale og verificerbare og kan eksempelvis være:

- fagbøger
- forskningsartikler
- undervisningsmateriale
- anden relevant faglitteratur.

Det er den studerendes ansvar at sikre, at anvendte kilder er korrekte, relevante og kan efterprøves.

Retningslinjer for brug af AI

På PUC kan AI anvendes som et hjælperedskab og sparringsværktøj i forbindelse med skriftligt arbejde. Det kan eksempelvis være til inspiration, sproglig sparring eller hjælp til strukturering af en tekst.

AI kan ikke anvendes som en faglig primærkilde. Da AI-genereret indhold kan indeholde fejl, upræcise formuleringer eller opdigtede kilder har den studerende derfor selv ansvar for at undersøge og verificere det materiale, der anvendes.

AI må ikke erstatte den studerendes egen faglige og kritiske tænkning. Det betyder, at AI ikke kan anvendes til at udføre den del af opgaver, hvor den studerende selv skal:

- foretage teoretisk analyse
- udarbejde faglig refleksion
- drage selvstændige konklusioner
- formulere egen faglige argumentation.

Faglig teori og faglige begreber skal altid kunne føres tilbage til originale og verificerbare kilder. AI kan således hjælpe den studerende med at finde retning, strukturere eller sprogligt kvalificere et arbejde, men kan ikke træde i stedet for den studerendes egen faglige undersøgelse og anvendelse af kilder.

Det er samtidig den studerendes ansvar at kontrollere alle oplysninger, som er fremkommet ved brug af AI, og at sikre, at den endelige opgave er den studerendes eget faglige arbejde.

Censortilhørsforhold

Censorkorps

PUC anvender censorer i forbindelse med uddannelsens eksaminer. Censorerne bidrager til, at eksaminerne gennemføres på et fagligt grundlag, der er i overensstemmelse med uddannelsens læringsmål og studieordning.

Censorerne har relevante faglige kompetencer og erfaring med psykoterapeutisk praksis, undervisning, supervision, eksamination og/eller censur. Censorernes samlede kompetencer skal svare til det faglige niveau, der er nødvendigt for at varetage den pågældende eksamination.

Censorkorps på PUC består af minimum 4 censorer, hvoraf minimum en har en ph.d.-grad.

For censorer gælder, at censor:

- har mindst seks års psykoterapeutisk erfaring inden for det felt, der eksamineres i
- har mindst fire års erfaring med supervision, eksamination og/eller censur

- har et bredt kendskab til den proces- og oplevelsesorienterede psykoterapeutiske tilgang
- ikke har fungeret som psykoterapeut eller supervisor for den studerende og ikke på anden måde har en relation til den studerende

PUC tilstræber, at censorkorps samlet set rummer forskellige faglige perspektiver og erfaringer, der understøtter en kvalificeret og nuanceret bedømmelse af de studerende.

Censors opgave

Censor indgår i bedømmelsen af den studerendes præstation med udgangspunkt i de læringsmål, der gælder for den pågældende eksamen.

Censor skal blandt andet medvirke til at sikre:

- at den studerendes teoretiske og praktiske kompetencer vurderes i forhold til uddannelsens læringsmål
- at kravene til eksamen er i overensstemmelse med studieordningen
- at eksamen gennemføres i overensstemmelse med gældende regler
- at de studerende behandles ensartet og retfærdigt, og at deres præstationer bedømmes på et pålideligt og fagligt grundlag.

Bedømmelsen er individuel og udtrykker en samlet vurdering af den studerendes præstation i forhold til de mål, der er fastsat for eksamen.

Votering og dokumentation ved afsluttende eksamen

Efter eksamination ved afsluttende eksamen voterer eksaminator og censor uden den studerendes eller andres tilstedeværelse.

Under voteringen skal både eksaminator og censor gøre notater om den studerendes præstation og om bedømmelsesgrundlaget. Notaterne opbevares i et år og kan anvendes som dokumentation i forbindelse med en eventuel klage over eksamen.

Eksamensbevisets kompetenceprofil

Ved endt studie og bestået afsluttende eksamen får den studerende udleveret eksamensbevis.

Eksamensbevisets kompetenceprofil er som følger.

En procesorienteret psykoterapeut uddannet fra PUC:

- har viden, færdigheder og kompetencer, der bygger på en integreret forståelse af psykoterapeutisk teori og metode, psykologisk teori, videnskabsteori, forskning og praksisnær træning. Den studerende lærer at forbinde teori og praksis og at lade egne erfaringer og terapeutiske processer indgå som en del af den faglige udvikling.
- kan udøve psykoterapi med faglighed, nærvær og etisk bevidsthed og kan møde det enkelte menneske med respekt for dets særlige livssituation, erfaringer og måde at være i verden på. Den uddannede psykoterapeut kan arbejde selvstændigt og ansvarligt med den terapeutiske relation og tilpasse sin praksis til klientens proces og behov.
- kan indgå professionelt i relationelle og tværfaglige sammenhænge, hvor psykoterapeutisk forståelse og praksis indgår som et medvirkende eller bærende element. Den uddannede kan

samarbejde med andre faggrupper og forholde sig til relevant forskning samt inddrage forskningsbaseret viden i udviklingen af egen praksis.

- kan forholde sig undersøgende og reflekteret til egen praksis og fortsatte faglige udvikling. Den uddannede psykoterapeut er bevidst om egne muligheder og begrænsninger og tager ansvar for løbende supervision, faglig udvikling og videre uddannelse.

Ovenstående er opnået igennem indlæring af uddannelsens overordnede læringsmål. Disse er som følger.

Viden Efter endt studie har den studerende opnået viden til at:	10. forklare eksistentiel og humanistisk tilgang til psykoterapi, samt den fænomenologiske metode relateret til dette, med blik for både muligheder og begrænsninger 11. forklare det teoretiske grundlag for procesorienteret psykologi, Neuroaffektiv psykoterapi og oplevelsesorienteret psykoterapi. Herunder forskellige og ligheder med hinanden og placering i psykoterapifeltet som helhed, både historisk og nuværende 12. forklare og forholde sig til præfrontale, limbiske og autonome processer i den menneskelige organisering, samt sammenhængen i disse, med blik på zonen for nærmeste udvikling 13. forklare og sammenligne forskningsbaserede psykologiske teorier indenfor personlighedsdannelse og udviklingspsykologi, med henvisning til betydningen for et eksistentielt og humanistisk perspektiv på psykoterapi 14. forholde sig til og kritisk vurdere psykoterapeutiske interventionsformer, med respekt og forståelse for forskellige klienttypers behov, livsgrundlag og kulturelle baggrund 15. forholde sig nuanceret til etiske aspekter af psykoterapeutisk praksis 16. reflektere over diagnostisk perspektiv på psykisk lidelse, samt oplevelsesorienteret psykoterapis forhold til dette, herunder begrænsninger og muligheder 17. med etisk refleksion, redegøre for og diskutere videnskabsteori, kvalitative og kvantitative forskningsmetoder relateret til psykoterapi, med fokus på forskning i egen praksis 18. forholde sig selvstændigt og reflekteret til egne ressourcer og udviklingspotentialer som psykoterapeut
Færdigheder	10. praktisere kontakt til en klient respektfuldt, anerkendende, nærværende og empatisk, ud fra et eksistentielt og humanistisk livssyn, afstemt til den konkrete

Efter endt studie har den studerende opnået færdigheder til at:	klient både verbalt og non-verbalt, med personlig autenticitet 11. etablere en terapeutisk alliance, samt løbende tilpasse mål og fokus i denne, i en refleksiv proces med klient 12. varetage den asymmetriske terapeutiske relation med ligeværd og etisk bevidsthed 13. udvælge og begrunde interventionsformer relateret til en konkret klients problemstilling, baseret på både præfrontale, limbiske og autonome informationer 14. inkludere perspektiver fra samfunds- og verdensrelaterede dynamikker der påvirker klienten 15. håndtere og evaluere komplekse psykoterapeutiske behandlingsforløb, herunder opstille og afprøve hypoteser og terapeutisk diagnostik i en uforudsigelige psykoterapeutisk situation 16. identificere og formulere specifikke forskningsorienterede problemstillinger, begrunde metodevalg, belyse etiske overvejelser og stillingtagen, samt indsamle og analysere data relateret til egen praksis som psykoterapeut 17. både selvstændigt og i samarbejde, evaluere og fortløbende udvikle egen praksis og rolle som psykoterapeut, med blik på både ressourcer og udviklingspotentialer 18. varetage god klinisk praksis både som privatpraktiserende psykoterapeut og/eller i et ansættelsesforhold, med forståelse for etiske retningslinjer, juridiske rammer og værdier for psykoterapi som fag
--	---

Kompetencer Efter endt studie har den studerende opnået kompetencer til at:	6. påtage sig terapeutisk lederskab med personlig autenticitet og etisk bevidsthed i terapeutiske relationer og i arbejdssituationer med bærende psykoterapeutiske aspekter, ud fra et eksistentielt og humanistisk livssyn 7. forvalte faglig viden og færdigheder i en konkret psykoterapeutisk praksis med etisk årvågenhed 8. selvstændigt planlægge, gennemføre og afslutte psykoterapeutiske behandlingsforløb, herunder løbende identificere, anvende, evaluere og justere relevante interventionsformer 9. formidle psykoterapeutisk faglighed til fagfæller, kollegaer og interessenter i psykoterapi
--	---

	10. selvstændigt og i samarbejde, udvikle relevante forskningsperspektiver på egen praksis som psykoterapeut
--	--

Øvrige forhold

Etikregler

På PUC er etik en grundlæggende del af uddannelsen og af det ansvar, der følger med at uddanne sig til psykoterapeut. PUC tilslutter sig Dansk Psykoterapeutforenings gældende etikregler for psykoterapeutisk arbejde og de etiske retningslinjer, der gælder for psykoterapeutuddannelser under Dansk Psykoterapeutforening.

Etikreglerne gælder for PUC som uddannelsessted og for de undervisere, supervisorer, psykoterapeuter, medarbejdere og øvrige personer, der er tilknyttet uddannelsen. De studerende er samtidig en del af et læringsfællesskab, hvor respekt, ansvarlighed og opmærksomhed på egne og andres grænser er en væsentlig del af det at være under uddannelse.

På PUC gælder desuden følgende:

- **Respekt og anerkendelse**
Den studerende kan forvente at blive mødt med respekt, imødekommenhed og anerkendelse af undervisere, supervisorer, censorer, ledelse og øvrige medarbejdere på PUC.
- **Tavshedspligt og fortrolighed**
Studerende, ledelse, undervisere, psykoterapeuter, supervisorer og øvrige personer tilknyttet PUC er underlagt tavshedspligt. Oplysninger fra undervisningsrummet behandles fortroligt. Undervisere kan dog, når det er relevant for den studerendes uddannelsesforløb eller for holdets samlede læringsproces, viderebringe oplysninger til ledelsen.
- **Professionelle grænser og relationer**
Relationer mellem studerende og undervisere, ledelse, supervisorer, psykoterapeuter eller ansatte skal holdes inden for uddannelsens professionelle ramme. Der må ikke være private, romantiske eller venskabelige relationer, ligesom der ikke må være andre professionelle relationer end dem, der følger af uddannelsen. Dette udelukker ikke en varm, personlig og venskabelig omgangstone på PUC, men den skal altid være forankret i uddannelsens ramme.
- **Terapeutiske øvelser og personlige grænser**
Undervisere må kun arbejde terapeutisk eller anvende terapeutiske teknikker på studerende i undervisningen, når den studerende har accepteret dette og er bekendt med rammerne for interventionen. Den studerendes grænser skal altid respekteres, og den studerende kan altid sige fra.

Etik handler på PUC ikke alene om at følge regler, men også om løbende at undersøge ansvar, grænser, magt og positioner i de relationer, der opstår i uddannelsen. Det gælder både relationen mellem studerende og underviser, mellem studerende indbyrdes og i de terapeutiske relationer, som den studerende efterhånden indgår i. Derfor er arbejdet med etik ikke kun at følge et regelsæt, men i højere grad at reflektere over værdier og dilemmaer.

Hvis en studerende eller en anden person tilknyttet PUC oplever, at de etiske retningslinjer ikke efterleves, kan vedkommende henvende sig til PUC's ledelse med henblik på afklaring og håndtering af situationen. Der kan også rettes henvendelse til Dansk Psykoterapeutforenings etikrådgivning. De til enhver tid gældende etikregler for medlemmer og uddannelsessteder kan findes på <https://psykoterapeutforeningen.dk/>.

Konflikthåndtering

På PUC ser vi konflikter som en naturlig del af det at være mennesker sammen. Når konflikter opstår, kan de derfor også blive en mulighed for læring og udvikling – ikke alene for de studerende, men også for undervisere, ledelse og PUC som helhed.

Konflikter kan opstå på forskellige niveauer og i forskellige sammenhænge. Måden, de håndteres på, afhænger derfor af, hvem konflikten involverer, og hvad den handler om. Fælles er, at konflikter så vidt muligt søges mødt åbent, respektfuldt og undersøgende i den proces- og oplevelsesorienterede ånd.

Konflikter mellem studerende

Opstår der en konflikt mellem studerende, opfordres de studerende først til selv at forsøge at håndtere konflikten. Det indebærer blandt andet at lytte til hinandens perspektiver, undersøge egne reaktioner, rumme forskelligheder og søge løsninger, som tager hensyn til begge parter.

Hvis de studerende ikke selv kan finde en vej videre, kan underviser/holdleder inddrages. Underviser/holdleder kan fungere som konfliktmægler og kan, når det er relevant, orientere ledelsen eller inddrage ledelsen i den videre håndtering.

Konflikter mellem studerende og undervisere

Hvis en konflikt mellem en studerende og en underviser eller holdleder ikke umiddelbart kan løses, involveres ledelsen. Både den studerende og underviseren kan rette henvendelse til ledelsen og bede om hjælp til at afklare situationen.

Den studerende kan også søge råd og vejledning hos studievejlederen.

Ledelsen vil søge at skabe mulighed for afklaring og en konstruktiv løsning. Hvis det vurderes nødvendigt, kan der inddrages ekstern hjælp i form af eksempelvis en konfliktmægler.

Konflikter mellem studerende og ledelsen

Hvis en konflikt opstår mellem en studerende og ledelsen, søger ledelsen først at skabe mulighed for dialog og afklaring. Ledelsen kan, hvis det vurderes relevant, inddrage en ekstern konfliktmægler.

I nogle situationer kan en konflikt handle om en grundlæggende forskel mellem den studerendes værdimæssige ståsted og de værdier og rammer, som uddannelsen bygger på. Hvis en sådan forskel ikke kan forenes med uddannelsens grundlag, kan ophør på uddannelsen komme på tale.

Konflikter mellem undervisere og ledelse

Hvis der opstår en konflikt mellem en underviser eller holdleder og ledelsen, søges den først håndteret internt gennem et særskilt møde med henblik på afklaring. Det er både underviserens og ledelsens ansvar at gøre opmærksom på en konflikt, så den kan undersøges, før den udvikler sig unødigt.

Hvis et internt møde og eventuelle efterfølgende aftaler ikke fører til en afklaring, kan der inddrages ekstern hjælp i form af supervision eller konfliktmægling. Underviseren eller holdlederen kan bede om mediering, mens det i sidste ende er ledelsen, der træffer beslutning om, hvorvidt mediering skal iværksættes.

Undervisere og holdledere forpligter sig ved ansættelse til at indgå i relevante processer med supervision, konfliktmægling eller mediering. PUC afholder udgiften til den eksterne supervisor eller konfliktmægler, mens der ikke ydes særskilt betaling til underviseren for deltagelse i processen.

Konflikter i ledelsen

Hvis der opstår en intern konflikt i ledelsen, søges denne først håndteret internt. Hvis konflikten ikke kan løses gennem den interne proces, kan der inddrages en ekstern supervisor eller konfliktmægler.

Ledelsen forpligter sig til at deltage aktivt i en sådan proces med henblik på at finde en ansvarlig vej videre.

Kritik som del af processen

På PUC ønsker vi, at studerende, undervisere og ledelse tør sige højt, når noget opleves vanskeligt, problematisk eller udfordrende. Konstruktiv kritik er derfor en naturlig del af uddannelsens læringskultur.

Det hænger sammen med PUC's proces- og oplevelsesorienterede og fænomenologiske tilgang, hvor forskellige perspektiver, oplevelser og erfaringer kan være udgangspunkt for undersøgelse og læring. At være åben for andre perspektiver betyder samtidig, at man må være villig til selv at blive udfordret og modtage kritik.

Ansaret går derfor begge veje. Kritik skal gives med respekt og et ønske om afklaring, og den, der modtager kritikken, har et ansvar for at være åben for at undersøge det, der bliver bragt frem.

Hvis en studerende oplever, at en konflikt eller kritik ikke bliver taget alvorligt, eller at en situation ikke håndteres med den nødvendige etiske bevidsthed, kan den studerende rette henvendelse til PUC's ledelse eller til Dansk Psykoterapeutforenings etikrådgivning.

Generel klageprocedure

Hvis studerende har forhold på uddannelsen som der ønskes klages over, kan dette ske ved skriftlig henvendelse til ledelsen. En fuldstændig liste over årsager til klage kan ikke opremses.

Den studerende skal i sin skriftlige henvendelse fremstille klage så præcist som muligt samt hvordan klagen forholder sig til studieordningens retningslinjer, herunder etiske regler, eller retningslinjer for uddannelser der er medlem af Dansk Psykoterapeutforening. Skulle klagen omhandle aspekter der ikke er dækket heri, skal klagens årsag fremstilles med stor præcision.

En klage besvares skriftligt fra ledelsen seneste 3 uger efter indsendelse, medmindre indsendelse falder i en ferie, hvorefter klagen besvares senest 3 uger efter afslutning af ferie. Til afklaring af klage, kan ledelsen indkalde den studerende til afklarende møde, hvor perspektiver og muligheder drøftes.

Mistet, aflyst eller ændret undervisning

Den kan ske at den studerende ikke kan deltage i undervisningen. Der kan naturligvis være tale om sygdom eller andre tungtvejende årsager. Holdets proces er afhængig af stabilt fremmøde, hvorfor PUC anser det

som særtilfælde, hvis en studerende ikke deltager i undervisningen. Hvis en studerende ikke kan deltage i undervisningen, skal dette meddeles til holdleder der vil notere fraværet.

Mistet undervisning kan i nogle tilfælde indhentes ved at deltage på andre hold. Altså at den studerende er gæst på et andet hold ved de moduler der er mistet. Det skal dog understreges, at dette er en mulighed og ikke en ret. Derfor kan ledelsen på PUC eller holdleder på det hold der ønskes at gæstes, altid afvise ønsket. Dette kan være grundet i enten det givende holds proces eller det givende moduls indhold. Nogle moduler egner sig ikke til at der kommer gæst på holdet.

Skulle den studerende ønske at indhente mistet undervisning ved at være gæst, skal ledelsen adspørges.

Bliver undervisning aflyst ved undervisers fravær, udmeldes erstatningsmodul så hurtigt som muligt.

For at bestå uddannelsen må den studerende ikke have mere end 10 % fravær. Dette strækker sig over hele uddannelsens 4 år og er et gennemsnit. På et enkelt år må den studerende ikke have mere end 20 % fravær. Er fraværet højere, skal der indgås aftale om hvordan det tabte indhentes med holdleder og/eller ledelsen.

Undervisningstidspunkter

Undervisningen er tilrettelagt således, at den studerende kan varetage fuldtidsarbejde ved siden af. Derfor er undervisningstidspunkter fordelt forskelligt, så det bedre kan tilpasses en hverdag.

Der undervises i gennemsnit pr. måned (juli fri):

1 hverdag om måneden fra kl. 8.00 – 16.00

2 hverdagsaftener om måneden fra kl. 16.30 – 20.30

1 weekend om måneden (både lørdag og søndag) fra kl. 9.00 – 16.00

De konkrete mødedage og tidspunkter fremgår af semesterplaner.

Semesterplaner

Studerende har adgang til semesterplaner et halvt år inden et semester starter.

PUC's interne drev

Studerende på PUC har adgang til PUC's interne drev. På dette drev findes diverse relevante materialer til undervisningen, samt vejledninger til eksaminer og lignende.

Studievejledning

Studievejledning er et tilbud til alle studerende på PUC. Studievejlederen kan være behjælpelig med spørgsmål om uddannelsesforløbet, personlige eller faglige dilemmaer, der knytter sig til den studerendes uddannelse, samt spørgsmål om Dansk Psykoterapeutforening og andre forhold, der har betydning for den studerendes uddannelsesforløb.

Studievejlederen kan være med til at skabe overblik, undersøge muligheder og hjælpe den studerende med at finde vej, når noget opleves uklart eller vanskeligt. Studievejledning et sted, hvor den studerende kan få råd og vejledning i forhold til sin uddannelse.

Studievejlederen har tavshedspligt, og den studerende kan forvente, at oplysninger, der gives i studievejledningen, behandles fortroligt og med loyalitet over for den studerende. Hvis en situation kræver, at oplysninger bringes videre, skal dette ske i dialog med den studerende.

Liste over terapeuter til egenterapi

Psykoterapeuter, som benyttes til egenterapi på PUC, skal være godkendt af PUC's ledelse.

PUC har en liste over psykoterapeuter, som allerede er godkendt til at varetage egenterapi. Den studerende kan vælge en psykoterapeut fra denne liste.

Hvis den studerende ønsker at benytte en anden psykoterapeut, skal denne godkendes af PUC's ledelse, inden egenterapien påbegyndes. Som udgangspunkt er kravet, at psykoterapeuten er medlem af Dansk Psykoterapeutforening og arbejder inden for en procesorienteret og oplevelsesorienteret ramme.

PUC's ledelse foretager den endelige vurdering af, om en psykoterapeut kan godkendes til egenterapi, og kan derfor afslå en anmodning om godkendelse også selvom psykoterapeuten umiddelbart lever op til kriterier.

Datahåndtering

PUC følger altid de gældende regler for GDPR og Datatilsynets anbefalinger.

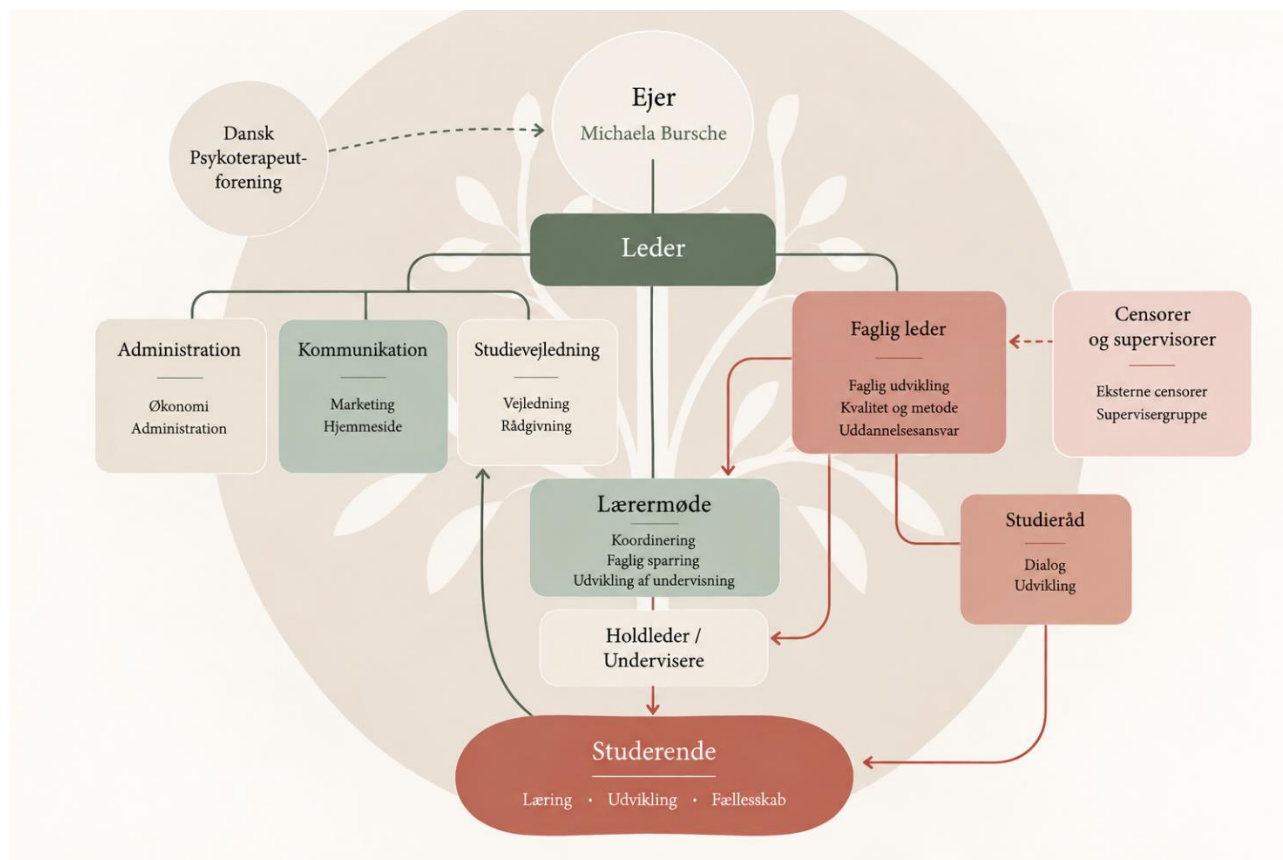
I uddannelseskontrakt står anført hvilke oplysninger der gemmes om studerende, hvor længe og hvad de bruges til. Samtidig er det anført, at studerende altid kan tilbagekalde samtykke og få oplysninger slettet. Desuden kan studerende altid bede om at få udleveret gemte oplysninger.

Ejerforhold

PUC er ejet af Michaela Bursche

PUC – Psykoterapeutisk Uddannelsescenter
Thorvaldsensvej 3B
1871 Frederiksberg C
info@puc-kbh.dk
Tlf.: 27 24 30 27

Organisationsdiagram

Henvisning til yderligere information

For yderligere informationer henvises til PUC's hjemmeside www.puc-kbh.dk.

For information om Dansk Psykoterapeutforening henvises til foreningens hjemmeside på <https://psykoterapeutforeningen.dk/>.

Ikrafttrædelse og overgangsregler

Denne studieordning træder i kraft 1. oktober 2026.

Ændringer til studieordning

Væsentlige ændringer til studieordningen vil forekomme, men ikke under den kontrakt som den studerende har underskrevet, medmindre der er tungtvejende argumenter for ændringer i studieordning. I så fald vil den studerende blive informeret herom i god tid.